

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

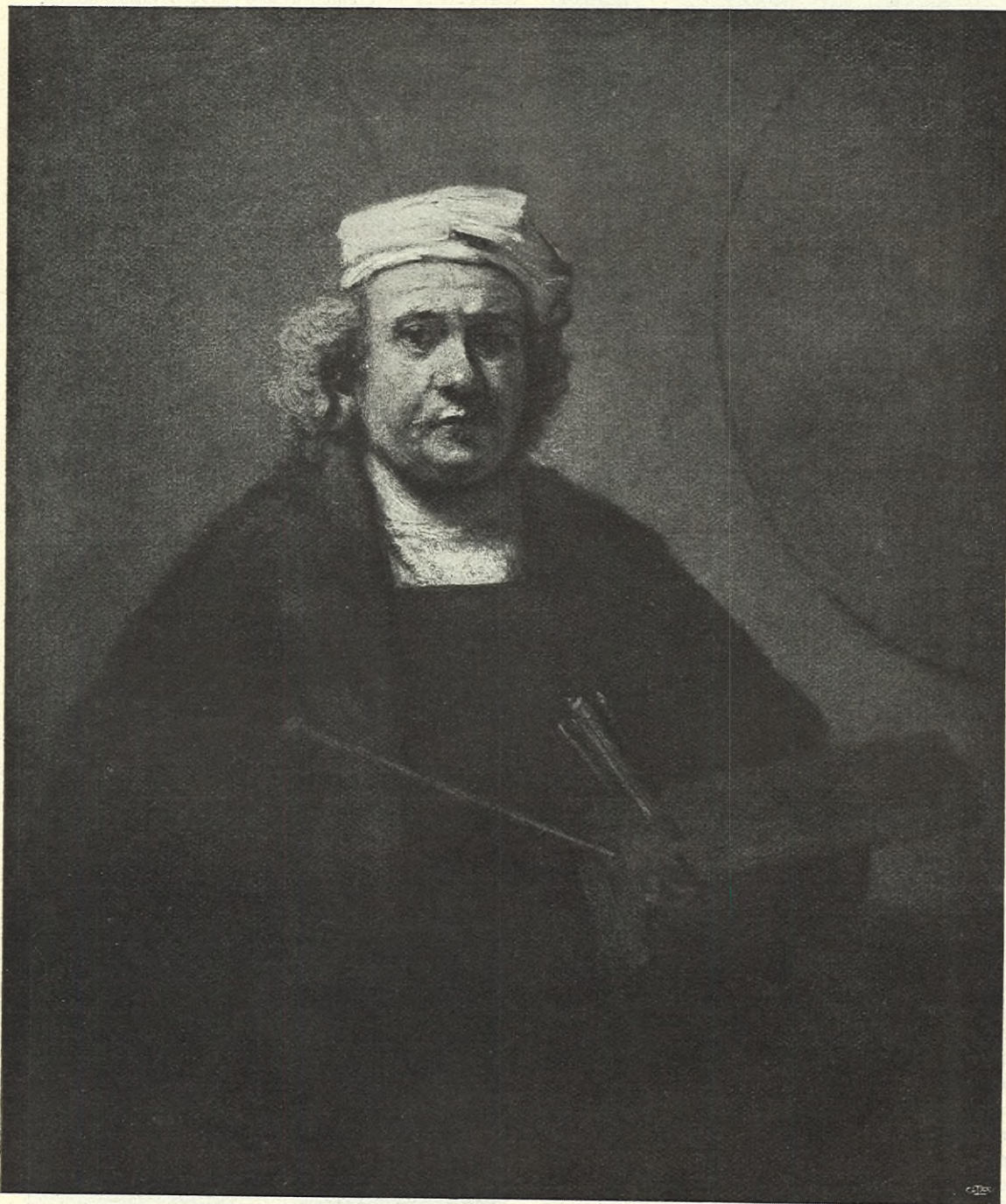

ILLUSTRERAD TIDNING

TIDNINGEN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

REMBRANDT, SJÄLFPORTRÄTT. OMKR. 1662—1664.
Tillhör Lord Iveagh, London.

TREHUNDRAÅRSMINNET AF REM- BRANDTS FÖDELSE.

1606—15 JULI—1906.

ARHUNDRADEN KOMMA, århundraden gå — den ena sekelvågen efter den andra rinner upp ur tidens haf, höjer sig långsamt ur det mörka djupet, stiger i brusande fart upp i solens ljus, som gnistrar och strålar i kammens hvita skum och sänker sig sist brådt och plötsligt åter ned i dunklet, hvarur den kom.

Alla de många småböljorna, hvaraf den mäk-

tiga hufvudvågen är sammansatt, göra med denna resan från dunkel till ljus och sedan åter till dunkel. Så är det i viss mening med hvarje människolif. Födelse, lefva och sist sjunka i dödens mörker, det är allas lott. Men det gifves vissa människor, hvilkas lifsbölja i de högsta ögonblicken liksom fångat ett starkare mått af solens ljus än flertalets, så att det mörker, hvarur de komma och till hvilket de gå, synes genom kontrastens lag djupare och mera hemlighetsfullt, än det som bildar de båda vanliga poler, mellan hvilka allt lif svänger. Och dock, så starkt och strålande kan det ljus vara, som en sällsynt lifsbölja fångat i sin

högsta sträfvan, att det liksom blir hängande kvar i rymden och lyser med en underbar glans, långt efter det böljan själf försvunnit i det stora hafvet.

På 1600-talets väldiga våg är Rembrandt en dylik bölja, som lyser med ett alldeles eget fosforescerande sken genom tiderna. Och det är det märkvärdiga med det skenet, att det tilltagit med åren, så att det aldrig lyst mera magiskt och trolskt än nu. "Smaken har", säger en tysk författare om Rembrandt, "undergått flere förändringar sedan den tid, då mästaren leide och verkade, och aldrig har densamma varit så väl förberedd som nu att hälsa och förstå Rembrandt."

Det har behöfts så lång tid för att Rembrandts genius, som tjusade, bländade och förvirrade hans samtid och på denna öfvade ett mäktigt, men snart förgående inflytande, och hvars hemlighetsfulla sfinxansikte icke blott förargade, men också roade och fånglade själfva rokokon, skulle framstå i sin fulla, imponerande storhet. Visst älskades och beundrades Rembrandt äfven under 16- och 1700-talen, isynnerhet som den oförläpnelige färgkonstnären, hvilkens "högst förnuftiga" och "konstnärliga" sätt att bryta och blanda färgerna med hvarandra anföres som ett mönster af Rembrandts samtida, den vidtbereste och lärde akademiske målaren tysken Joachim von Sandrart, som besökte Amsterdam omkr. 1637—42, alltså just under den tid, då Rembrandts målarrykte synes ha stått högst. Men det dunkel, som redan från början hvilade öfver mästarens lif, hvilket förflöt inom hans kära hems fyra väggar, och som sänkt sig särskildt öfver slutet af hans lefnad, då han blef fattig och tämligen bortglömd, hade alltmera tätat. Allehanda legender hade bildat sig i mörkret om denne underlige enstöring. Liksom en tysk lärd anno 1715 skref om Shakespeare, att han "blef illa uppfostrad och förstod ej latin, men kom i alla fall ganska långt inom poesien", så beklagade man hos Rembrandt hans brist på bildning och umgänge med fint folk, kunde icke förstå hans envishet att icke vilja besöka Italien, och man hade mycket klart för sig, att han var en smutsig girigbuk, liksom man var allmänt öfverens om, att han tecknade illa, om han också målade märkvärdigt bra. En tjock spindelväf af missförstånd och rena legender hade spunnit sina trådar kring Rembrandts gestalt och förvanskad dess drag. Så kunde det komma sig, att t. ex. hos oss i Sverige romantikern Lorenzo Hammarsköld i sina föreläsningar öfver de bildande konsternas historia (1817) trodde sig kunna karaktärisera Rembrandt — den holländska konstens nu af alla erkände stormästare — såsom den där "egentligen fördärfvat måleriet i sitt fädernesland!" Längre kunde man inte komma i orimlighet!

Det behöfdes ett halft sekel fullt af forskning öfver Rembrandts lif och verk, för att dessa skulle framstå i sin rätta dager. Och för en riktig uppskattning af Rembrandts stor-

artade, hela lifvet rätkande kamp för sina konstnärliga ideals förverkligande — en kamp, som på ett gripande sätt triumferar öfver sorger, olyckor och frätande bekymmer — behöfdes det kanske icke minst skådespelet af den hårda, men till sist segerrika strid vår egen tids konstnärer i alla kulturländer måst utkämpa för att nå fram till den frihetens luft, i hvilken ensamt en frisk och lefvande konst kan växa. Så har tiden mognat för ett djupare förstående af Rembrandts konst. Det är 1800-talets senare hälft vi ha att tacka för denna mognad.

*

Hur förfliöt då Rembrandts lif och hvori består hans konstns storhet? Dessa frågor hör jag i andanom Iduns läsare rikta till mig. Jag skall försöka att i korthet besvara dem båda.

Rembrandt föddes den 15 juli 1606 i den holländska staden Leyden, som ligger vid Rhen icke långt från dess utlopp i hafvet. Hans föräldrar voro välmående folk. Fadern var mjölnare och ägde hus i staden, en trädgård utanför Rijnsburgerporten och hufvudparten af en väderkvarn i Pelikankvarteret nära Hvita Porten. Modern, en bagaredotter från Leyden, synes ha varit en mycket from människa, att döma af de talrika bilder af henne, som sonen utfört och där han gärna framställer henne läsande i bibeln med ett stilla begrundande uttryck. Rembrandt var den näst yngste af 6 syskon, 4 pojkar och 2 flickor. Föräldrarna måste ha hyst särskilda förhoppningar om sin yngste son, ty under det att de äldre sönerna förblefvo i den samhällsklass, i hvilken de genom födelsen blifvit försatta, och utöfvade skomakarens, mjölnarens och bagarens vällofliga yrken, inskrefs Rembrandt redan i sitt 14:de år 1620 vid Leydens universitet, grundadt 1525 som belöning för stadens tappra tillbakaslående af spanjorernas beläringar de båda föregående åren. Föräldrarna hade väl tyckt, att det skulle vara roligt, om deras unge Rembrandt en gång kunde bli en sådan där reputert filolog-professor, som ibland syntes gravitetiskt och fundersamt promenerande på Leydens gator och nog hade det lugnt och godt i alla afseenden. Men ödet hade annorlunda beslutat.

HENDRIKJE STOFFELS, OMKR. 1658.
R. von Mendelssohn, Berlin.

REMBRANDT OCH SASKIA, 1636
Etsning.

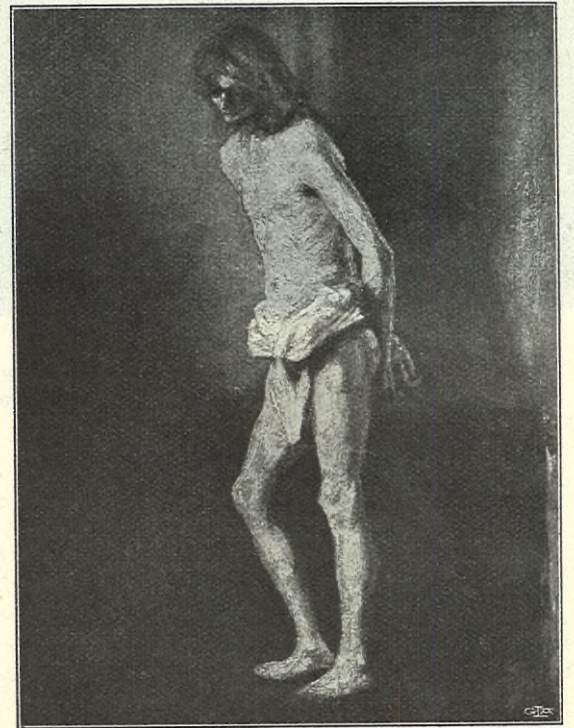
Unge Rembrandt förvärtvade sig nog en smula boklig bildning vid universitetet — man har flere bref i behåll af honom, som visa både en drivven stil och ett höfviskt, välformadt innehåll — men stod ej ut länge i boksalarne. Konstnärshågen tog ut sin rätt med oemotståndlig kraft, och snart befann sig ynglingen i lära hos målaren Jacob van Swanenburch, som hade besökt Italien och sedan slagit sig ned i sin fädernestad Leyden. Han stannade i 3 år hos denne släte målare och kom sedan till Pieter Lastmann i Amsterdam, tillhörande samma italieniserande riktning som Swanenburch. I Amsterdam, redan på den tiden Hollands största och rikaste stad och en af världshandelns medelpunkter, dit varor strömmade från alla världsdelar för att sedan spridas öfver Europa, uthärdade Rembrandt denna gång ej mer än 6 månader. Han hade för alltid fått nog af skolbildning och återvände till sin födelsestad för att under 7 år, fyllda af brinnande arbete, studera på egen hand efter naturen, det enda som heter duga, såsom han själf sedermera uttryckligen proklamerade.

Redan i de tidigaste kända målningar af hans hand finner man konstnären sysslade med försök att återgifva ljusdunklet, striden mellan ljuset och skuggorna, sådan den utspelas i hvarje slutet rum, vare sig dagsljuset faller in eller en konstgjord belysning härskar. Barnomsminnena från faderns kvarn med de starka kontrastbelysningarna i dess inre torde nog ha spelat en stor roll i den förkärlek för ljusdunklet, som alltid är så utmärkande för Rembrandt — däri ha tvenne fina Rembrandtkännare, målarna Léon Bonnat och Richard Bergh helt säkert rätt. Men äfven den genom hans båda lärare förmedlade bekantskapen med tysken Elzheimers målningskonst, som sysslar med ljusproblem och förtroligt och varmt skildrar bibliska ämnen, har säkerligen haft icke ringa betydelse för Rembrandt.

Vid helt unga år fick Rembrandt ett stort rykte som målare, och sedan han 1631 flyttat öfver till Amsterdam och där 1632 fått i uppdrag att måla en s. k. anatomi, d. v. s. en anatomisk föreläsning, hållen af en professor Tulp inför några med spänd uppmärksamhet lyssnande unga läkare, steg hans rykte ännu mera, och porträttuppdrag strömmade in öfver honom. År 1634 gifte han sig med en ung och rik dam af ansedd familj, Saskia van Uylenborch, som förefaller att ha varit en älsklig och täck liten kvinna, som gjorde honom mycket lycklig.

Rembrandt lefde nu några år som en grand seigneur — på sitt vis. Han hade 1639 köpt sig ett präktigt hus och här samlade han ett riktigt konst- och kuriositetskabinett, bestående af konstverk och konstslöjdföremål af alla möjliga slag, etnografiska och naturhistoriska märkvärdigheter o. s. v. i oändlighet, en samling om hvilken man med fullaste rätt sagt, att den vid en försäljning i våra dagar skulle inbringat millioner. Man såg där italienska och nederländska målningar af de största mästare (Rafael, Giorgione, Rubens m. fl.), franska, tyska, italienska och nederländska teckningar och kopparstick (särskildt Mantegna, Dürer och Lucas van Leyden), antika byster af både Homerus och romerska kejsare, skulpturer och filosofer, europeiska och orientaliska vapen, hafsnäckor, gamla tyger och musikinstrument, afgjutningar af händer och hufvuden efter naturen, en harpa och en turkisk båge, venezianska glas, "ett stort hvitt korallberg", indiska dräkter och solfjädrar, trumpeter m. m., kort sagdt en otrolig mängd af säkert praktfulla, ofta ytterst dyrbara föremål, som han delvis inköpt på auktioner i Amsterdam och som man stundom känner igen på hans målningar. Saskia öfverhopade han, som porträtten visa, med juveler och smycken. Själf älskar han under dessa år att uppträda i en rikt utstyrd dräkt och sålunda försköna och aristokratisera sitt kraftfulla plebejansikte. Det är inte utan att han ibland gör intryck af en snobb, där han presenterar sig med baret, mantel och stor dubbel halskedja. I sitt hus hade han äfven boende en mängd elever, hvilka skola ha betalat mästaren 100 floriner om året hvardera och hvilka af honom retuscherade målningar såldes för hans räkning, därmed ökande de betydliga inkomster Rembrandt hade af dels sin hustrus förmögenhet, dels sina egna eftersökta porträttmålningar.

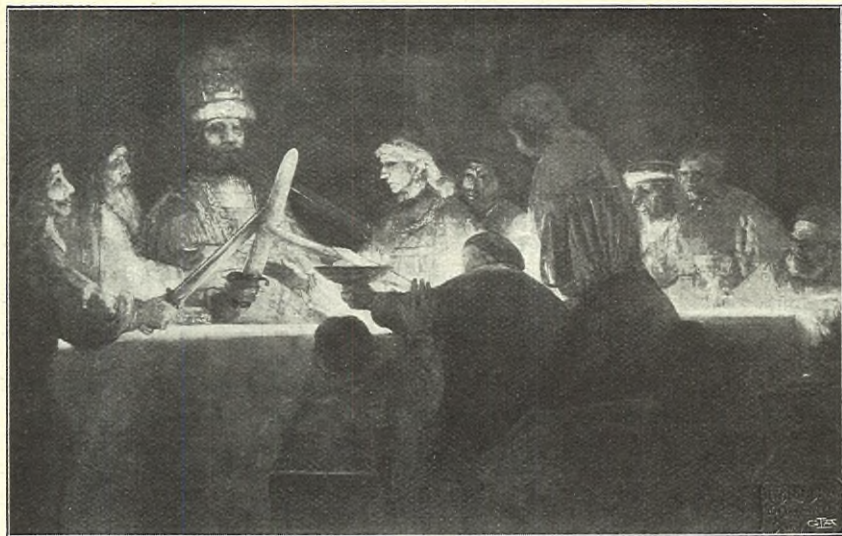
Men lifvet skulle ta hårdare tag i Rembrandt. Sorgerna kommo så småningom. De 3 första barnen — en son och 2 döttrar — som Saskia födde honom, dogo alla i späda ålder. Ett fjärde barn, sonen Titus, föddes i september 1641, men den stackars moderns krafter voro uttömda. Saskia dog den 14 juni 1642. Samma år blef den väldiga porträttgrupp färdig, som Rembrandt fått beställning på af ett skyttegille, föreställande dess utmarsch till öfning och som, på grund af sina fantastiska belysningsförhållanden, är känd under det orik-

KRISTUS VID PELAREN, OMKR. 1646.
Fru von Carstanjen, Berlin.

Klädningar

tvättas eller färgas absolut bäst och billigast hos **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.**

CLAUDIUS CIVILIS UPPMANAR BATAVERNA TILL UPPROR MOT ROMARNE. 1661.
Nationalmuseum, Stockholm.

tiga namnet "Nattvakten". Den storslagna bilden, nu ett af världskonstens erkända mästerverk och Amsterdams Rijksmuseums berömdaste tafla, som strålar i oerhörd, nästan skrämmande glans och färgprakt, var af beställarne afsedd att vara en porträttmålning i traditionell holländsk art med ett uppradande af personerna bredvid hvarandra, så att hvar och en kom i lika mån till sin rätt. Rembrandts rastlöst arbetande, glödande konstnärsfantasi omsmälte själfva motivet, så att det i stället blef en historiemålning, som ger just uppbrotsstundens lifliga och pittoreska kaos, hvilket snart skall ordnas af de båda i förgrunden raskt frammarscherande och starkt framhåfda anförarne. Många af de goda skyttarna, som betalt hvardera 100 gulden för att ordentligt förevigas, kommo nätt och jämt med i bakgrunden i klen belysning och svåra att känna igen. Hvem kan då undra på, att de blefvo rasande? Efter den betan aftog Rembrandts rykte som den oförläpnelige porträttmålaren. Inkomsterna minskades, och Rembrandt, som i fråga om penningaffärer alltid synes ha varit ett stort barn och under sina välmaktsdagar lagt sig till med den dyrbara vanan att gå på konstauktioner, där han, i sin höga och allvarliga uppskattning af alla länders konst, stundom kunde bjuda priser, som väckte samtidas häpnad — så berättar Sandrart, att Rembrandt en gång (1637?) inropat 14 kopparstick af sin älskade landsman Lucas van Leyden med 1,400 gulden — råka de i ekonomiska svårigheter, särskildt kännbara, när det gällde att klarera afbetalningar och räntor på det nyinköpta huset.

Men till allt detta kommo husliga skandaler. Efter Saskias död hade Rembrandt till sköterska åt den lille Titus antagit en trumpetaränka Geertje Dirx. Denna person af ringa börd (hennes bror var gemen matros) blef med tiden sin husbondes älskarinna. Omkring 1749 synes hon ha fått en rival i en ung bondflicka Hendrikje Stoffels och flyttade från Rembrandts hus. Sedan Rembrandt förgäfves erbjudit den svartsjuka Geertje en uppörelse i godo, enligt hvilken han skulle lämna henne ett årligt underhåll af 160 gulden och mer, om det behöfdes, följde en rättegång anställd af Geertje mot Rembrandt för brutet äktenskapslöfte, hvilken slutade så, att Rembrandt dömdes att betala ett till 200 gulden höjdt årsunderhåll åt den förskjutna.

Emellertid ökades de ekonomiska bekymren för Rembrandt allt mera, och till slut måste han år 1656 göra konkurs. Vid jultiden 1657 såldes på auktion hela Rembrandts konst- och kuriositetskabinett, och detta, som en gång af två sakkunniga personer värderats till öfver

16,000 gulden, inbringade nu till följd af den affärskris, som för tillfället öfvergick Amsterdam, icke mer än 4,964 gulden. Följande år den 1 februari gick det hus, där Rembrandt lefvat i 18 år, under klubbhan, och hädanefter måste han med sin lilla familj bestående af sonen Titus samt Hendrikje och hennes 1654 födda dotter Cornelia bo i mera anspråkslösa hyrda lägenheter. I anledning däraf att Titus' arf efter sin mor enligt hennes bestämmelse icke utbetalts, utan fått tillsvidare innestå hos fadern, uppstodo mångåriga processer mellan Titus' förmyndare och Rembrandts fordringsägare. För att skydda Rembrandt mot dessa senares eventuella förföljelser, uppsatte Titus och Hendrikje omkring 1658 en konsthandel och afslöto 1660 ett kontrakt härom, enligt hvilket Rembrandt skulle erhålla fri kost och bostad mot skyldighet att hjälpa dem i deras affär och till dem aflämna allt hvad han målade. Det är också rörande att se Titus, blott 16 år gammal, göra tvänne testamenten år 1557, i hvilka han på allt sätt söker bereda fadern skydd och ro. Såväl Titus som Hendrikje synas med lika innerlig kärlek och värme ha omsattat Rembrandt som Saskia gjort det — de testamenten, som alla tre, hvar i sin ordning, upprättade till Rembrandts förmån, bevisa det genom sina ömtänksamma ordalag och bestämmelser. Sedan den beklagliga episoden med Geertje Dirx var öfver, härskade åter midt i alla bekymmer den gamla djupa friden och ron i Rembrandts hus, och den store konstnären kunde, om också i förtid åldrad af lifvets strider och bitterhet, arbeta med den intensiva skaparglädje, om hvilken hans verk bära vittne. Hendrikje med sina klara, milda ögon och mjuka drag var en god och trofast själ, det ser man klart af allt, äfven af Rembrandts härliga bilder af henne. Hon var fullkomligt som en god hustru för honom, och hon uppfattas också som hans "husfru" af ett par grannkvinnor, som med henne vittnade i ett mål. Dock gifte sig Rembrandt aldrig lagligt med Hendrikje, hvilket antagligen berodde på bestämmelsen i Saskias testamente, att i fall af faderns omgifte Titus' arfsmedel skulle utredas — något som icke hade sig så lätt för Rembrandt. Någon nöd synes konstnären ej ha behöft lida under sina sista år. Han fick ännu några stora beställningar, såsom å en andra anatomibild (d:r Deymans, 1656), vidare en grupp af föreständarne för klädesväfvaeskrået ("Syndikerna"), världens kanske berömdaste porträttgrupp, 1661 samt s. å. en stor tafla till Amsterdams stads-hus, hvilken dock synes ha blifvit refuserad och hvaraf nu ett väldigt fragment, den stora Claudius Civilis-taflan finnes i vårt nationalmuseum.

Men i alla händelser var det nog ofta knappt med mynt för Rembrandt, så att han t. ex. måste taga i anspråk de penningar, som hans dotter Cornelia ärft efter sin mor Hendrikje. Denna andra goda ängel vid Rembrandts sida skulle, också hon, gå bort före honom. Det skedde antagligen 1662. Titus, som alltjämt stod sin fader bi och på egen begäran blef förklarad myndig vid 24 års ålder, d. v. s. ett år i förväg, för att själf kunna sköta sina

16,000 gulden, inbringade nu till följd af den affärskris, som för tillfället öfvergick Amsterdam, icke mer än 4,964 gulden. Följande år den 1 februari gick det hus, där Rembrandt lefvat i 18 år, under klubbhan, och hädanefter måste han med sin lilla familj bestående af sonen Titus samt Hendrikje och hennes 1654

födda dotter Cornelia bo i mera anspråkslösa hyrda lägenheter. I anledning däraf att Titus' arf efter sin mor enligt hennes bestämmelse icke utbetalts, utan fått tillsvi-

KÖP Svart Siden.

Begär proffer franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

affärer, gifte sig i februari 1668, men dog redan i september s. å., efterlämnande sin hustru, som i mars följande år nedkom med en dotter, som efter sin far fick namnet Titia. Det var svåra slag för sextioåringen, i år han med svidande hjärta måste följa sina kära till grafven. Han såg nu ut som en gubbe med fruktansvärdt härdigt drag, och det är "djupt gripande", som Rembrandts senaste och genom uppfattningens finhet och djup väl mest betydande monograf, tysken Neumann sagt, att på Rembrandts senaste själfporträtt se, hur "konstnären öfverlevver människan". Det dröjde ej heller mycket mer än ett år efter Titus' bortgång, förrän döden kom och hämtade hans gamle far. Det har väl varit hans 15-åriga dotter Cornelia, som stått vid den store ensamme gamles dödsbädd den 4 oktober 1669, ty svärdottern, hvilken dog några dagar senare, har antagligen varit illa sjuk. Rembrandt lämnade efter sig endast sina "målareredskap samt kläder af ylle och linne". Dock är denna ytterliga fattigdom mera skenbar än verklig, ty af det inventarium, som dagen efter Rembrandts död upprättades öfver hvad som fanns i den bostad vid Roozegracht, där han med de sina lefde, ser man, att där fanns 4 rum med en del bohag, som i allmänhet var af enklaste slag, men bland hvilket äfven förekom sängomhänge och sängtacke af siden och 4 "spanska stolar". Dessutom funnos där icke mindre än 26 dels fullbordade, dels ofullbordade målningar.

Den 8 oktober sänktes Rembrandts stoft i grafven i Amsterdams Westerkerk. Hans död försiggick alldeles oanmärkt i detta Amsterdam, där hans namn en gång varit på allas läppar.

Men Rembrandts namn har hämnat sig. Nu är det åter på allas läppar och det ej blott i Amsterdam, utan i hela den bildade världen. En vän till Rembrandt in i hans sorgers och fattigdoms år, skalden Jeremias de Decker, hvars porträtt Rembrandt målat omkr. 1660, har fått rätt, då han i sin högstämde tacksägelsedikt till vännen och konstnären talar om dennes mästartpensel, som "ej kräfver några främmande lofsånger", men skapar själf sitt rykte öfvar jorden.

Hans äras örnar öfver Alpers spetsar susa i fjärran hän till Romas stolta stad och lika långt som hafvets vågor brusar, där fria Hollands flagga vajar glad.

När dessa ord skrefvos, voro de mera uttryck för entusiasmen hos en vän, skolad i den dåtida nederländska diktkonstens retoriska patos än för ett verkligt faktum. Nu är det annorledes. Rembrandts ära har verkligen flugit öfver Alperna och sväfvat öfver oceanen. Det finnes längesedan verk af hans hand både i Italien, Spanien och Amerika, och med hans verk följer hans ära i spåren.

"Förtjänar då Rembrandt verkligen ett så stort rykte, som han njuter af, är han icke

Lagermans flytande putspomada BONAMI.

pennor. bruka vara. Blott den själfständiga, personligt inspirerade diktningen kan få denna säregna charme i sitt väsen, som blir till på djupet vid sammansmältningen mellan ord och anda.

*

Sveriges litteratur står tecknad med sin egen fasta profil, och behöfver i regel icke det främmande sminket.

Vi borde så mycket som möjligt lämna de utländska talangerna i ro vid sina skrifbord, diktande om sitt fosterlands natur och lynnen, med den inre egenart och på det språk, som deras landsmän vilja ha det. Publik och sympatier fattas dem icke ute i stora världen, och å andra sidan behöfva våra skriftställare girigt samla allt hvad de kunna få af villiga och förstående lyssnare. Vi böra lika litet söka efter främlingars allmosor i fråga om vår vitterhet, helst som deras kvantitativa uppsjö af böcker ger dem något af den rikets öfvermod och drygheit. Mig tyckes, som borde vi vara för stolta att i utlandets press höra vår oförliknelige Bellman beröras i några ytliga omdömen, bättre vore då, att de icke alls kände till hans diktning därute. Att höra Fröding placeras åtskilliga grader under tyskarnas rätt sentimentala och allmänbedröfvade Lenau, att bevittna, hur Rydbergs Singoalla blir missförstådd och förbisedd, därför att den dikten på hvarje sida bär nationalitetens prägel och är undfångnen af de svenska skogarnas mystik, är alltsammans en gifven följd af den orubbliga lagen om folkens skillnad i lynne, tänkesätt och kultur, plus ett lika oundgängligt grand af klädsam själfkärlek. Detta förefaller mig tala ett öppet språk och ytterligare stryka under, hvad jag redan sagt om den stora önskvärdheten, att vi själfva i första hand bli våra diktares publik och deras hänfignaste stöd.

I dessa för oss relativt fredliga och tysta tider är det en lycka att äga en fast rotad nationell litteratur, och en ännu större lycka vore vunnit med jättesteget till full uppskattning och tillgodoseende af de rikedomar, som bjudas oss, utan att vi behöfva gå öfver gränserna till främmande mark. Tiderna äro fattiga på andra stordåd än de inom vetenskapen, konsten och vitterheten. En sammansmältning mellan folken på det materiella området begynner allt mer göra sig gällande och tangerar inom kort den osunda öfverdriften. Under sådana förhållanden är det en välsignelse att känna de nationella egenheterna fortleva och skjuta nya skott genom en stark och lifsduglig diktning. Denna är i nuvarande tid stödet par préférence för fosterlandskänslan, kärleken till hem och torfva, och om något skall ha styrka att uppväcka en god svenskhet ibland oss, så är det väl just det betydande inom vår litteratur.

Nu finnes det emellertid något, som jag redan förut flyktigt har berört: begreppet världslitteraturen. Under denna rubrik träffa vi så pröfvade och historiskt erkända namn som Shakespeare, Byron, Goethe, Victor Hugo, Zola, Flaubert och många flere. Det faller ju icke någon klart tänkande in att ondgöra sig åt öfverflyttningen af dessa diktares arbeten, hvilka med nödvändighet pocka på en dylik genom sin innebörd af stora tankar, nyskapande idéer och i synnerhet i litteraturhistoriskt intresse — ty stilens bouquet flyger ju sina färder, den vanaste öfversättarförmåga till trots. Men icke ens af beundran för Europas mästerverk få vi glömma den patriotism vi äro skyldiga vår egen diktning mer än andra inhemska kulturföreteelser. Jag menar: icke borde väl en bildad svensk blygas öfver att långt bättre och intimare känna sin store Almquist än kunna resonnera öfver lord Byrons obestridda, men för honom rätt främmande genialitet? Eller är det i allmänhet risvärdt det icke så sällsynta förhållandet, att

våra ungdomar läsa sig rödögda på Walter Scotts, Dumas', Sienkiewicz' historiska romaner men icke känna t. ex. Strindbergs "Svenska öden och äfventyr" stort mer än till namnet. Dylikt är ett missförhållande, som vi alla ha att motarbeta, hvar och en efter sin kraft. I den fosterländska odlingens namn och bästa är det oss rent af tillåtet att fuska med vikterna en smula — vi äro inte så bortkomna som handelsmän! Vi kunna således hellre läsa Thorilds än Rousseaus skrifter, Lidners än Miltons och sätta en ära i att ha studerat vår fattiga svenska dramatik oftare och mera ingående, än några af de stora snillenas mindre märkliga stycken.

Vi behöfva just nu själfsäkerhet och stolthet. Vi ha behof af det, vi svenskar, som i alla tider äflats efter en gillande nick från utlandet, innan vi själfva vågat erkänna och beundra något af vårt eget. Ett litet folks politiska kryperi för granar breder sin skugga öfver det folkets stormaktsställning på kulturens plan och kommer dess själfkänsla att rädas och vackla. Men det är en farlig enfald att röra ihop två så vidt skilda saker. Här gå nu några af kontinental fernissa skinande människor och inbilla oss, att Frankrike har större män inom litteraturen och städse kommer att ha så — ett falskt, låt vara omedvetet, korollarium af den mycket riktiga satsen, att dess härmakt är rikare och förmodligen mera öfivad än vår, dess kokkonst bättre och dess parlamentariska talare skarpare och kvickare. Och naturligtvis törs man lika litet fränkänna det bepansrade Preussen en kolossal pondus i skönhetslifvet; det är ju en "stormakt".

*

Icke begynner man i skolan med att läsa fransk eller engelsk historia, man slår upp sitt fäderneslands häfder. Och där läsa vi om Styrbjörn Starke, om Gustaf Vasa och Gustaf Adolf, nästan som funnes den öfriga världen, dess stora händelser och människor ej till för oss. Med den syssla vi långt senare och då i korta drag. Ingen tadar detta förfarande, vi tänka därpå som på en helt naturlig och god sak. Så komma vi ändligen till världshäfdens, d. v. s. till en sammanfattning af de särskilda ländernas historia utan vidare, ty en historisk jämförelse skulle ju alltid bli fosterländskt subjektiv. Någon upplyser oss kanske en dag, att t. ex. Napoleon är betydligt större än Karl X, Richelieu större än Axel Oxenstierna, Newton än Berzelius. Alla sådana paralleller äro barnligt orättvisa och missledande. Men låt oss för ett ögonblick ge vår uppmärksamhet åt dessa försök till en allmän värdering: hvem dömer då och afgör i slika frågor? Någon nationalitet måste ju denne domare tillhöra, några folkliga och kulturella särintressen måste han väl ändå hylla; vetenskapsmannens "lugna och frigjorda" syn på världen är nämligen en fras — lyckligtvis. Eller affekterar han fiendlighet mot sitt eget land och de sina, som svensken emellanåt gör, så mycket ofördelaktigare för honom själf och hans domar. Ty han är då svuren ett nytt hemland, som heter fix beundran för ett bestämdt folk eller en viss personlighet. Som exempel må här i förbigående erinras om Knut Wicksells och Ellen Keys hysteriska monomani för Norge. — Det är säkert att en opartisk värdesättning af människor och ting aldrig kommer att göras på denna jord, om icke af en figur, som nedstigit från någon annan planet.

Vi läsa med förkärlek och värme vår politiska historia och hålla i allmänhet orubbligt på våra militära hjältar och våra statsmän. Låt oss göra mer än sammaledes inom litteraturen. Och låt oss icke frukta för nationell öfverskattning. Dit ha vi ännu lång väg.

ERIK NORLING.

ROPAR-LISAS KARL. EN HISTORIA FRÅN DALARNE AF THOR HÖGDAHL.

I FÄBODSTUGAN på Hästberget stod Ropar-Lisa framför spisen och rörde i messmörgrytan. Då och då gick hon fram till den öppna dörren och kastade en blick på kreaturen, som lågo och idisslade på vallslutningen. Gossen hennes var för mycket barn än för att hon skulle kunna lita på honom. Han hade för resten så mycket att sköta med sina trähästar, pilbössan och de andra leksakerna, hon täljt åt honom.

Det var på eftersommaren.

Där ute rådde skogarnas sällsamma middagsstillhet. Uppe i det solmättade blå singlade en ormvrak, och grannskimrande sländor sköto fram mellan småbjörkar och rönnar. Det var denna allt behärskande hvila i naturen, då huggormen är för lat att bitas och människosinnet för lugnt för att känna saknad.

I taket inne i stugan och på de med gamla nummer af "Stridsropet" tapetserade väggarna sutto täta svärmar af flugor och bromsar. Men handseparatorn borta i hörnet och kopparbunkar, glas och porslin på hyllorna, allt var så blankskuradt och klart, som om inga flygfän funnits till på vallen.

På spiskransen och på hyllorna hängde friskt björklöf alldeles som vid midsommar. Lisa kunde själf inte göra sig reda för, hvarifrån hon egentligen fått det infallet att löfva inne i stugan. Det var väl det vackra söndagsvädret, som försatt henne i ett slags feststämning.

Ung såg hon inte ut, Ropar-Lisa, där hon gick omkring och stökade. Och det fastän hon ännu hade några år kvar till de trettio. Fåronna lågo djupa i pannan, och blcken ur de stålgrå ögonen var kall och utmanande. — Inte för att det där med gossen var något så himmelsskriande. Men en ärkeslarfver till karl var det, som gifvit sig af till Amerika, utan att på alla dessa år låta höra af sig med en endaste rad. En sådan en resa till Amerika! Han som aldrig gjort ett skapande grand till nytta. Hvem visste för resten, om han någonsin kommit riktigt ditöfver. Kanske — ja, omöjligt var det visst inte — hade han suttit inne för något brott, begånget i fyllan och villan, så resonerade folk.

Hvad beträffar Lisa själf, så är det säkert, att hon aldrig behöft bli vallkulla på Hästberget, om hon inte stött folk ifrån sig och envisats att vilja gå sin egen väg. Inte heller hade hon saknat giftermålsanbud, sedan karlfulingen gifvit sig af. Men en rejäl och duktig människa var hon i alla fall, det enades alla om, äfven de, som inte kunde draga riktigt jämnt med henne.

Lisa gick in i mjölkammaren och kom tillbaka med ett brödstycke och några kalla fläskbitar, som hon ute på trappan delade mellan sig och gossen. Det var hela middagsmålet. En fattig fäbodkulla har inte råd att vara stor i maten. Sedan de ätit, sutto de en stund och sågo på sina favoriter killingarna, som intogo lustiga ställningar på stenarna och ibland hoppade upp på taket till en fallfärdig lada...

Men nu började ungvigorna bli oroliga. De ville, kan tänka, ut i skogen och leta efter svamp. Vid sådana tillfällen gäller det att hålla ihop dem och följa med, så att man inte alldeles tappar bort dem till kvällen.

"Korna, å hå! Hå — hå — hå — hå! — Sippa, Rosa... Stjärna, Rölla! Korna mina!"

Det var en "suck", som hördes vida och gaf eko rundtomkring bland åsarna.

Tyst! Det kom någon på stigen. — Jaså, det var Stina, gammelkullan på Gräsberget,

LUZERN

— Förmäm vistelseort under sommaren. —
G:D HOTEL NATIONAL.
 Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

som tyckt att middagstimmarna blifvit för långa och traskat i väg den halfva milen till grannvallen för att se, om Lisa hade något i kaffepannan.

“God da, Lisa!”

“God da!”

“Hur har du't mä mjölken på Hästberge?”

“Åh, skaplit.”

“Korna ä fäll lea te spring ätter 'sopp', kan je tro?”

“Åh, ja.”

Det var inte många ord, som växlades.

De hjälptes åt att mota ihop kvigorna, som lugnades med litet “sleke” ur väskorna, och så gingo de in i stugan och satte på kaffe.

“Se nu ätter kritterna, slarfpojke!” sa Lisa åt gossen.

Stina tog fram sin järnpipa och tände den. “Dä smakar mä en liten rök iblann. Dä kommer du nog å te tycka, då du blir gammel kulla, Lisa.”

“Åj, åj!” skrattade Lisa. “Fäll har je en tocken, je å.” Och så började äfven hon suga på sin pipa.

“Ä dä int husklit jänne oppe ensam mä pojken?” frågade Stina efter en stund. “Dä har gått så myttje strykare på skojen i sommar. Nils å Halvar hadd mött en tocken, när dom gick te Gräsberge i morse. Han måtte vare känd mä skojen, för han hadd taji båten öfver Lisjön. Te karlar hadd han sagt, att han skull änna bort te Norge.”

POLSK RYTTARE I LYSOWSKIREGEMENTETS DRÄKT. OMKR. 1655
Grefve Tarnowski, Dzikow, Galizien.

“Åh, je skull just vill si den strykare, som va go te skrämme mej!” sa Lisa, rätade upp sig i hela sin längd och lät den skarpa blicken spela omkring sig.

Ändamålet med Stinas besök på Hästberget, en kaffetår och en liten pratstund, var vunnet, och hon tog farväl för att skynda sig hem till sin vall tids nog för mjölkningen.

Lisa satt med hufvudet i händerna och funderade.

När hon såg upp, stod en lång karl framför henne. — Han stod vänd mot solnedgången, så att ljuset bildade en skarp ram kring den mörka gestalten, och ansiktet var svårt att urskilja. På ryggen bar han en ränsel, men inte af det slag, som jägare och skogskarlar

När Gräsbergskullan försvunnit mellan björkarna nedanför vallslutningen, kom en sådan känsla af ensamhet öfver Lisa. Hon gick bort till gossen, och mot sin vana började hon leka och rusta om med honom. Den lille sexåringen vaktade sina grankottskor, och Lisa var vargen, som skulle komma och ta dem. Lill-Per visste nog, att det inte längre fanns några vargar på Hästberget, men en obeskrifligt rolig lek var det. Och mor själf kom så i tagen med att leka, att hon så när hade glömt bort kreaturen.

Men när korna sent omsider mjölkats och fösts in för natten och när gossen somnat under fårskinnsfällerna i stugans dubbelsäng, gick Lisa ut och satte sig på trappan.

Öfver de dunkelblå bergens vågformiga rader satt den sjunkande solen och göt ett sken omkring sig som af smält guld. Småsjöarna nere i dalarna lågo silfverhvita. Det enda ljud, som förnams, var kornas stampande nere i “fejset”.

REMBRANDTS SON TITUS, 1655.
R. Kann, Paris.

GUMMA, SOM KLIPPER SINA NAGLAR, 1658.
R. Kann, Paris.

SYNDIKERNA, KLÄDESVÄFVARESKRÄETS FÖRMÄN, 1661.
Rijksmuseum, Amsterdam.

KRISTUS BOTAR DE SJUKA. "HUNDERTGULDENBLATT" OMKR. 1650.
Etsning

bruka ha, och i handen en grof käpp.

"Strykaren!" tänkte Lisa och svarade i sträf ton på hans osäkra, men vänliga "god kväll!"

Då tog karlen några steg fram emot henne: "Lisa! Kära Lisa! Känner du inte igen mej? Då ä Per!" — — —

Hon for upp som om domen kommit öfver henne och famlade efter dörrposten för att få stöd. Ett par ögonblick stod hon bara och stirrade på honom.

Karlen lät käppen falla och tog emot henne i sina armar.

"Ä du mycke ond på mej, Lisa?" — Han väntade inte på något svar. — "Ja fick höra, att du va på Hästberge, men ja har gått omkring här nere på åsarna hela dagen... Se, ja våga inte gå fram... Ja va allt bra nedri som inte lät höra å mej frå Amerika en enda gång på hela tiden... Men... Åh! Kan du för-låta mej?... Ser du, ja har vari mä om så mycke därute... å..."

KVARNEN, OMKR. 1650.
Bowood, markisen af Landsdowne.

ser du, ja kom så här, för ja ville int, att dom skull känna igen mej. Ja lämna mina saker i... i Mora. Å pengarna lämna ja också där hos... hos en go vän."

Hon gaf honom en mönstrande blick.

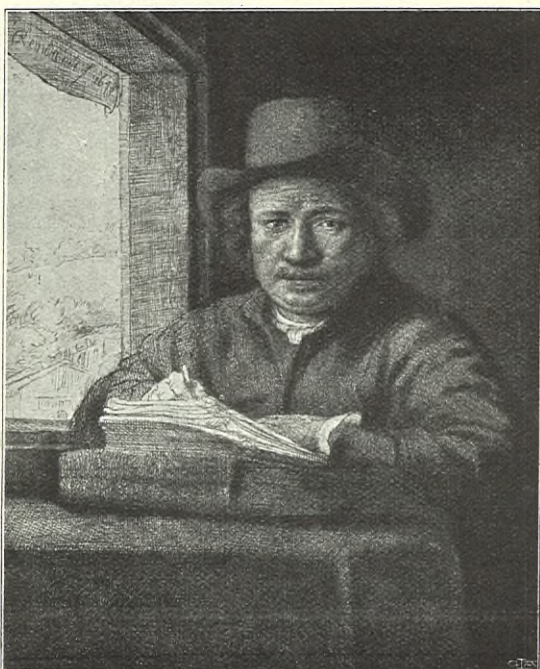
"Åh ja, skull du behöfva pen-gar, så int ä je alldeles utan."

"Ja-a-så." Han såg intresserad ut.

"Men nu ä du nog trött, Per? Je bäddar åt dej inne i kammarn, så ligger gossen å je här ute i stuga." — — —

Nästa morgon uppgick klar och solmättad, såsom blott en rötmanadsdag kan göra. I fäboden vaknade man som vanligt vid nötskrikornas väsen bland träden. Gick man ut på trappan, kunde man äfven höra den kring-farande fiskgjusen "gnägga" bortåt sjöarna till.

Daggen satt ännu kvar i "troll-näten", som glittrade i regnbå-gens alla färger. — Allt så ungt och friskt och vackert ut uppe på val-len. Åtminstone tyckte Lisa så.

REMBRANDTS SJÄLFPORTRÄTT, 1648.
Etsning.

"Å du tänker stanna här nu, Per?" kom det snyftande.

"Ja, kanske... Om du vill veta å mej så..."

"Åh, Per!... Å... å" — hennes röst lät tvekan — "vi ska skaff oss e stuga å gå te prästen?"

"Ja-a, om du vill ha't så."

Hon rodnade som en 17 års tös. Hufvud-duken hade halkat ner på axlarna, och det ljusa, vågiga håret glänste i solskimret.

"Du är vacker som förr, du, kulla!"

Hon log sorgset.

Så gingo de in i stugan.

"Där ligger gossen," sade hon och visade på sängen.

Per stod tyst och såg på det sofvande barnet, medan Lisa gjorde upp eld i spisen. Sedan slog han sig tungt ned på en stol. Dragen voro härjade, och blicken utan glans.

"Du ä fäll hungrig, du Per? Bara du nu kan mä sån mat, som dä består här." — Hon satte fram fläsk, bröd, gräddmjölk och kaffe på bordet. Och Per åt, men utan aptit.

Han kom visst att tänka på sina slarviga och trasiga kläder. När han suttit en stund, sade han:

"Du tycker nog, att ja ä slarfvit klädd, men

FLICKPORTRÄTT KALLADT REMBRANDTS
KÖKSPIGA, 1651.
Nationalmuseum, Stockholm.

Per hemma igen! Det var något fullkomligt ofattligt. Hon måste bita sig i läppen och nypa sig i armen för att vara riktigt säker på, att hon inte drömde.

Men som en dröm förflöt ändå hela dagen för henne. Per hade så mycket att berätta om lifvet i det fjärran landet, om tungt, utpinande arbete i slamrände fabriker och på kreatursfarmer, men ändå mera om svårigheten att få "jobb" och om långa dagar och nätter, tillbragta på gatan eller under en järnvägsbro.

Det som glädde Lisa mest var att Per kunde så bra med pojken. Han tog sällan ögonen ifrån honom, och Lill-Per fick snart klart för sig, han också, hvilken stor glädje det var, att far kommit hem.

Då kvällen kom, tog Per det gamla kohornet från väggen —. "Åh, då va då för roligt, att få se ett tocket en gång till!" — Och så ställde han sig på en hög sten och blåste vackra låtar och "lekar", som Lisa inte hört se'n hon var litet barn i världen. — Ja, Per han var en mästare på kohorn! — — —

Tre dagar gingo. Lisa visste ej, hvart tiden tog vägen. Hvarje morgon prydde hon stugan med friskt löf och blåklockor, och till middagarna bjöd hon på hallon och sockrade "myrbär" till efterrätt. — Det var som en enda fest!

Inte en människa, ej ens Back-Olof, järpskytten, som eljes brukade springa där i tid och otid, hade kommit till vallen och stört dem. Och bra var det, tyckte Lisa.

Men på kvällen den tredje dagen var det som om någon underlig oro kommit öfver Per. Till sist gick han fram till Lisa, såg skyggt på henne och sade:

"Då ä väl snart på tid att ja går ned te byn å rustar mej lite. Jag kan int gå så här, om då kommer folk. En snygg rock å ett par hela skor måste jag ha mej... Du sa, att... att du hade pengar?"

Lisa gick in i stugan efter en hvit ullstrumpa, och ur den tog hon fram en sedelbunt: "Hur myttje ska du ha? Räcker då mä 20 kr?"

"Ja — ja visst, Lisa! Men, ser du, när man kommer från Amerika, så måste man visa, att man haft mä sej något."

"Så tag alltsammans då! Vi ska fälli ändå ha vårt ihop nu."

Det var hundrafemti kronor i sedlar.

Han tycktes tveka: "Nä... nä... Då där ä förstas allt hva du har? Nä, femti kronor räcker. Jag går i morron ve solgången, så hinner ja tillbaks före kvällningen." — — —

Per hade tänkt, att ge sig af, innan Lisa och gossen vaknat, men då han trädde ut ur kammaren, stod Lisa redan framför spisen.

"Ska du int ha en kaffetår, innan du ger dej i väg?"

"Nej tack!"

"Nä, så ajö mä dej då, så långt!" sade hon och log blidt mot honom.

Han svarade ej. Han bara tryckte henne intill sig så hårdt, som om han velat kväfva henne. Sedan gick han fram till sängen och ställde sig och såg på gossen, som han gjort den första kvällen. Till sist böjde han sig ned och tryckte en kyss på den lilla rödblommiga kinden.

När Per kommit ett stycke ner på vallen, såg han sig tillbaka med en stel, underlig blick.

"Glöm inte å skynda dej, Per!" ropade kul-lan efter honom.

Måntro han hade hört det? Han endast viftade med hatten — — —

Det blef en lång dag för Ropar-Lisa. Hon bara gick och tittade på väckaruret inne i kammaren och undrade på, hur minuterna kunde gå så sakta.

Skymningen var nära, men ingen Per hördes af. Då motade Lisa in korna i "fejset", lade gossen i hans säng och gaf sig halfspringande i väg nedåt stigen. På det sättet skulle hon snart komma rakt i armarna på sin Per, tänkte hon.

En lafskrika kom fladdrande på tysta vingar och förföljde henne länge med sitt ängsliga hvisslande.

"Tvi dej, olycksfågel!" sade Lisa och skyndade vidare.

Hon nästan flög fram, och innan hon visste ordet af, var hon ända nere vid båtstället vid Lisjön.

Båten var borta, och ingen roddare syntes på sjön.

Han måtte ha försinkat sig på något sätt. Var han som förr, så hade han nog haft svårt att låta bli brännvinet, det visste Lisa.

Då fick hon ögonen på något hvitt, som hängde på en gren midt i vägen. Det var ett stort, vackert näfverstycke. Lisa tog det och gick fram ur trädkuggan för att se bättre. På näfverlappen stodo några ord inristade med knif:

"Farväl för alltid! Och förlåt mig!"

Per."

Den stackars Hästbergskullan sjönk ned öfver en tufva. Hon bara stirrade på näfverstycket, som om hon inte förstätt att tolka den tydliga inskriften.

Ute på sjön, som redan antagit den silfverglänsande kvällsfärgen, sågs en lom med sin unge. Den entstöriga fågeln reste sig plötsligt på vattnet, slog med vingarna och utstötte sitt gälla, nödropslänkande skri.

Kvinnan vid stranden ryckte till. Hon kände det, som om nödropet trängt fram ur hennes eget bröst.

Först när morgondagen började väta hennes kläder, gick Ropar-Lisa tillbaka upp till vallen.

Kommen in i stugan, ryckte hon omildt upp gossen ur sängen, stirrade vildt på honom och ropade: "Du får inte tala om för någon människa, att far varit här! Hör du det!"

Den stackars Lill-Per blef förskräckt och föll i gråt, men Lisa lugnade honom snart med ömma smekningar.

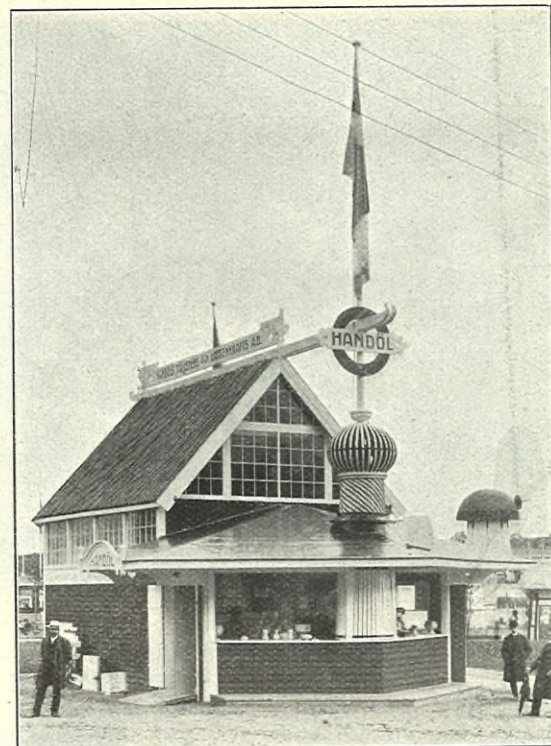
Nere i bygden talades sedan länge om en besynnerlig passagerare, som gått där ett par dagar och ställt till åtskillig oreda.

Det var en lång, mörk karl. — Somliga tyckte sig för resten känna igen honom. — Han gick klädd nästan som en strykare, men ändå skröt han vidt och bredt af att han varit i Klondyke och grävt guld, och att han hade så mycket guldsand med sig, att han skulle kunnat köpa in hela sockenallmanningen och mer till, om han fått. Och han var verkligen inte utan pengar, det hade man sett, för han hade bjudit och spenderat öfver lag.

En något enfaldig bondson hade han pratat så full med Klondyke och allt det andra, att pojken till sist lånat honom en velociped, på hvilken han skulle fara ett ärende till närmaste järnvägsstation.

Ja, så hade han sagt, men den som fick se sig om efter velocipeden, det var allt bondpojken, och vid stationen hade främlingen aldrig syntts till.

Hvem vet, hvart den singlarde höken styr hän! Hvem kan följa de oroliga skrikorna, då de om hösten stryka omkring i skogarna!

DET YTTRE AF HANDÖLSPAVILJONGEN PÅ NORRKÖPINGSUTSTÄLLNINGEN. JULIUS GELLBERG FOTO.

FRÅN TÄLJSTENENS BYGD.

FÖR MÅNGA år tillbaka, innan ännu tvärbanan öfver Storlien var byggd, och det sköna Jämtland var så godt som okänt för de flesta från yttervärlden — undantagandes kringresande handelsmän och skogsuppköpare — idkades i en af dess fagrade bygder en egenartad hemslöjd, hvars alster — arbetade i täljsten — man kunde få se prof på lite hvarstans i stugor och gårdar däromkring.

Om vinterkvällens mörker öfverraskade den långväga färdemannen, när han hunnit så långt mot gränsen, att Snasahögarnes hvita kaglor och villsamma snövidder lågo framför honom, sökte han sig gärna härberge i Handölsbyn där nedanför. Och här var det han på nära håll fick lära känna denna slöjd, som varit Handölsbondens egen se'n urminnes tid.

Här inne i stugan strömmade honom till

DET INRE AF HANDÖLSPAVILJONGEN. JULIUS GELLBERG FOTO.

"Reflex",

bästa putsmedel för alla metaller. Besparar tid och pengar. Gör, utan arbete, metallens yta fullkomligt ren, hvarigenom en djup och varaktig glans erhålles. Försäljes i dekorerade bleckburkar å 200 gr. till 25 öre pr burk hos hrr handlande.

TEKN. FABRIKEN GÖTA, Stockholm 4.

Rikstel. 68 74. Allm. 138 39.

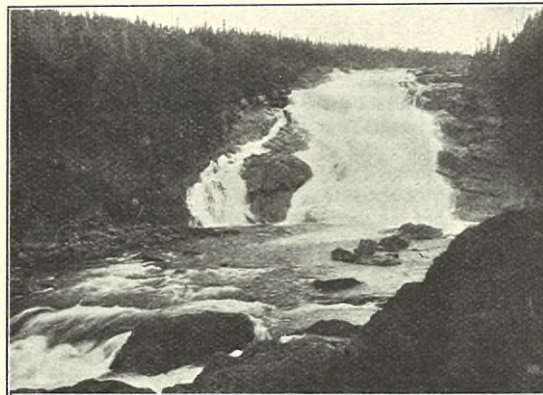
UTSIKT FRÅN HANDÖL.

mötes från den lilla gröngrå, hemgjorda täljstensspiseln en mer behaglig värme än i någon annan gård, där han hvilat under sin färd. Och den enkla kvällsgröten, kokad i grytan, som far själf täljt ur ett stycke af Täljbergsvaleas förunderliga sten, behöfde han aldrig vara ängslig för att den kunde ha vidbränd smak.

När så pratstunden vid pipsnuggan kom, medan mör ställde liggplats i ordning för vägmannen, hände det — ifall han nu var en af dem, som hade sinne för slikt — att det ena välgjorda och prydliga husgerådet efter det andra af samma stenart togs fram till beskådande, och han fick veta, huru stor nytta folket här förstått göra sig af sitt berg, som, ehuru rätt ansenligt till höjd och utsträckning, inte tedde sig större just än en kulle, där det låg vid det mäktiga storfjällets fot.

Var han därtill en af dem, som förstod att lossa på den försiktige och ordknappa norrlandsbondens tunghäfte, kunde han få veta, huru norsken i gamla tider, när Jämtland hörde honom till, bröt väldiga block ur detta berg för sitt stora domkyrkobygge i Trondhjems by. Ty det var en lättarbetad och härlig bygg-

tillyfte sig någon liten knappdosa eller annan småsak till minne, och hvarpå mer konstfärdighet blifvit nedlagd, med slingor och årtal säkert

NEDRE HANDÖLSFALLET.

och mjukt skurna i den för dylikt arbete så tacksamma stenen.

Och hvarken han, som fortsatte sin vandring eller de, som voro kvar i stugan, tänkte väl på, att dessa arbeten af sten långt borta i fjällbygden skulle kunna bli stort mer än hvad de dittills varit — till nytta och tidsfördrif för ett fåtal fattigt allmogefolk.

Men det stora kulturarbetets förelöpare och bästa bundsförvant — kommunikationerna — visste äfven att finna väg genom obygd och vildaste fjälland. Järnvägen drogs fram, där ingen förr anat, att ens den smalaste stig kunde gå. Och Handöls täljstensberg låg inom kort tillgängligt för den, som bäst förstod att man här hade tillfälle att bruka norrländska tillgångar inom ett nytt område af industri. Drifkraften fanns färdig — liksom nästan öfverallt i detta rikt utrustade land — i de båda storartade Handölsforsarnes mäktiga vattenmassor på sammanlagdt 150 meters fall. Utfartsväg till Sveriges hela land och till de olika vägarna till världsmarknaden var byggd.

Och slutligen kom den dag, då de i all stillhet och enfald slöjdande jämtbönderna funno sitt berg så högt värderadt, att de ej längre hade råd att behålla det för sig själfva, utan lämnade det i händer, som hade större makt än deras.

Från den dagen räknadt har Sverige en industri mer, och därtill en industri, som är värd att taga vara på, då dess råmaterial har egenskaper, som göra den värdefull inom så många olika områden.

Jag vill här särskildt betona täljstensindu-

nadssten, som hvarken tycktes kunna förvittra eller på annat sätt förärfvas af tidens tand. Och vägen var ej heller den längsta, då platsen här ligger så godt som vid gränsen.

Och han kunde få höra om, hur i dessa förgångna tider Armfelt med sina karoliner under det ödesdigra återtaget öfver fjällen äfven irrade omkring i trakten här, hvarest många af dem vid Handölsälvens strand — besegrade af köld och svält — funno sin graf...

Se'n vid affärden nästa morgon kunde det hända, att främlingen blef erbjuden eller

Mälar-Restauranten

är

Stockholms mest moderna Restaurant.

Vidsträckt, härlig utsikt öfver Stockholm och Mälaren.

Utsökt franskt och svenskt kök.

Väl lagrade viner (dir. importerade).

Riks 99 26. Allm. 93 51.

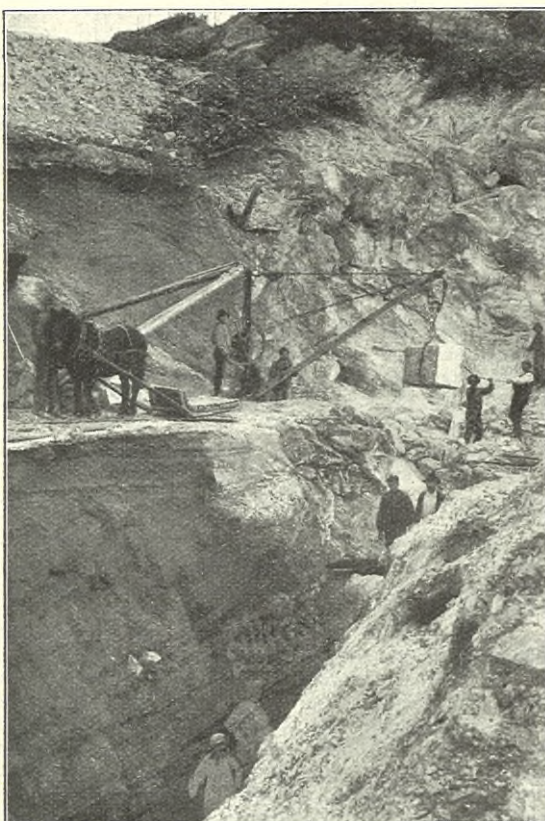
striens betydelse för våra hushåll och hem — ett område, där de gamla hemslöjdarna så väl tycktes förstå, att deras sten gjorde bättre tjänst än någonting annat.

På grund af sin alldeles sällsynta upphettningförmåga utan att spricka sönder och lika stora förmåga att länge behålla och sprida värme, har täljstenskaminen ett gifvet företräde som värmehärd för våra bostäder, där hittills de oändliga variationerna af järnkaminen täflat om att pröfva vårt tålmod på olika sätt. När härtill kommer dess af läkare tillerkända hygieniska företräde, med hvilket hör ihop, att vi aldrig behöfva sörja öfver våra blommors sorgliga utseende, där vi ha en täljstensugn som eldstad — borde detta tala tillräckligt för dess framtida användning, ej minst i skol- och samlingslokaler.

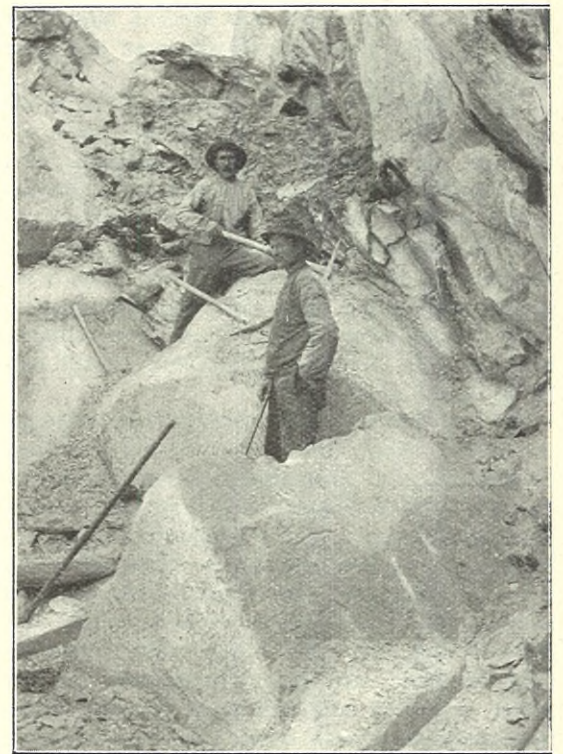
Detta så mycket mer som den ej alls fordrar samma rätt dyra bränsle som våra järnkaminer eller vanliga kakelugnar, utan lämnar god värme, om den också endast matas med vedaffall, bark, ja, till och med sopor och allt slags skräp.

Slutligen är den nu i marknaden utsläppta täljstenskaminen så ofantligt mycket mer tillfredsställande för ögat med sina slipade ytor, med i grönt eller grått lätt marmorerad färg och luckor af mässing eller nickel — ett välgörande afbrott mot de gamla kända, svarta tingesterna för samma ändamål.

Vidare ha vi de olika kokkärlsmodellerna, som inom täljstensindustrien bjudes oss. Att materialet är praktiskt och bra har dess sekelgamla nyttjande i stenens hemort väl visat, ehuru köken och kokerskorna varit af enklare

INGÅNG TILL ETT AF HANDÖLS STENBROTT.

UTHUGGNING AF TÄLJSTEN VID HANDÖL.

IDUNS MODELLKATALOG.

I alla boklädor och hos alla Iduns kommissionärer; pris 50 öre.

Expedieras äfven direkt från Iduns expedition till alla platser där återförsäljare icke finnes, om 50 öre insändes i postanvisning. Pappersmönster till alla i katalogen förekommande modeller erhållas till billigt pris från Iduns Mönsterafdelning, Stockholm.

Köp Vänersborgs Balskor!

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksnr ärke.

Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget

**A. F. Carlssons Skofabrik,
Vänersborg.**

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

slag. Själf har jag minnet af en gammal täljstensgryta, som en gång fanns i mitt barndomshem, ditskaffad, som jag tror, genom någon af de då i trakten förekommande jämtländska förbönderna. Den grytan var mors klenod bland kokkärlen, och ingen af tjänarinnorna fick använda den, utan att hon själf var närvarande. Det var en af de gamla hemgjorda, klumpiga, tung som en best.

Nu har jag själf gjort närmare bekantskap med täljstenskokkärl af nyare modell med lätta handtag af silfverhvit aluminium. Och jag kan godt förstå mors känslor för sin gryta. De äro helt enkelt ypperliga — bränna aldrig vid, äro lätta att hålla rena och förnämst af allt — de äro absolut ofarliga för hälsan i motsats till de allra flesta andra af de pannor och kastruller, i hvilka vi anrätta vår föda. Äfven här i kökets tjänst är den värmebehållande egenskapen till vinst, enär den en gång upphettade täljstenspannan fordrar ett minimum af eldning i spis eller af gas för längre kokning. En plättpanna af detta slag är idealisk — och är ej tyngre än en järnplättpanna. — — —

Utom på detta område — i kök och bostad — kunna de, som besöka Norrköpingsutställningen, där Handöls täljstensindustri gör sig bemärkt inom många branscher, lätt öfvertyga sig om den vidsträckt användbarheten hos detta arbetsmaterial.

På grund af dess mjukhet lämpar det sig synnerligen väl för skulptur. Jag har sett utomordentligt vackra täljstensarbeten af detta slag, däribland en i ornamenten rikt skulpterad lyxspis, som för resten har sin plats i matsalen på Grand Hôtel. Vidare ett par porträttmedaljonger i haut-relief, där stenens bildbarhet och färg gifva linjer och skuggor en hög grad af lif och uttryck.

Att arkitekten och monumentarbetaren här äfven ha ett tacksamt och hållbart ämne att ta vara på behöfver knappast nämnas. Och ett område, där täljstenen redan nu vunnit betydlig terräng, är inom vissa fabriksgrenar såsom vid cellulosa-, pappersmasse- och kemiska fabriker ej blott här hemma, utan äfven i utlandet, där dylika ugnar äro oskattbara genom deras motståndskraft mot syror och alkalier samt mot en oerhörd upphettning — till omkring 1,600 grader.

Den nuvarande, rasht framåtgående täljstensindustrien, som växt upp ur en blygsam husbehovslojd vid Handölsbergets fot, drifves sedan år 1900 af Handöls Täljstens- och Vattenkraftsaktiebolag, hvars hufvuddelägare och ledande man är civilingeniör S. Zettervall. Och i den riktning man här arbetar synes det som skulle detta företag kunna inom kort inta den plats af hög rang, som hvarje godt svenskt arbete är värdt att äga, synnerligast när det gäller att höja och bära fram de egna nationella möjligheterna. Detta vare sagdt i tider, som kräfva det bästa och yttersta af hvarje svenskfödd.

MARIA RIECK-MÜLLER.

CARIN MOBERG.

FÖR NÅGRA DAGAR sedan afled i Västerås änkefru Carin Moberg, född Löf, i en ålder af 93 och ett halft år. Varmt nitälskande för likars väl, kommer hon länge att bevaras i kär och tacksam hågkomst af alla de många, som i henne haft en lika välvillig som för deras bästa ömmande vän. Som bekant var det bland annat genom hennes förordnande som det nuvarande hemmet för ålderstigna fruntimmer kom till stånd tidigare än början afsetts, och "Mobergskaguldbröllopsfonden", stiftad af den nu bortgångna och hennes 1893 afidne make grosshandlaren Adolf Moberg, till förmån för hjälpbehöfvande, Västerås stad tillhörande kvinnor, utgör ännu ett af de många bevisen på hennes omtanke om nästans bästa.

SOPHIE OTTOSDOTTER. BERÄTTELSEN OM ETT KVINNOÖDE. AF ELISABETH KUYLENSTIERNA-WENSTER.

(Forts. fr. nr 27.)

"DET SÄGES SÅ," sade Sophie, stolt öfver den andras oskuldsfulla beundran, "och fast tio år skilja oss åt i ålder, får I säkert leta länge, innan I finnen ett innerligare syskonband."

"Och ärnar I nu draga till honom?" "frågade fru Cornelia entusiastiskt.

"Nej, jag skulle varit där för att fira hans dotters bröllop med Frans Tegnagel, en västfalisk adelsman, men mycket ställde sig i min väg, främst kroppslig svaghet. För att söka bot för den kom jag hit i morse, men jag kunde icke strax söka någon medicus, ty min pung var tom, och jag måste panta på min pärlhufva och mina pärlhandskar. Dock var jag ju okänd i staden och visste icke, hvarthän jag skulle vända mig, och ingen vågade jag spörja. När jag slutligen fann rätter man och han gaf mig 300 daler, var det jag icke förmådde mera. Jag sjönk ned här utanför eder lilla murport, och hur jag kom mig för att klappa på vet jag ej. Törhända ingaf Herren mig det, ty jag har aldrig mött så goda människor tillförene."

"Tala nu icke mera, förrän I förtärt något," bad fru Cornelia. "Vill I gå in i huset eller skall jag bära ut till eder något att förfriska eder med?"

"Tack, får jag stanna här!" Sophie såg sig omkring. "Jag drömmar mig då åter till mitt älskade Skåne, sådant det tedde sig, innan vänner blifvit fiender, och alla rosor vissnat och endast lämnat törnen kvar."

Hon suckade djupt.

"Inom kort blomma rosorna här, och jag skall omsorgsfullt befria dem från hvarje törne, innan jag bjuder dem åt eder," sade fru Cornelia varmt, hvarestefter hon skyndade in, upptagen af husligt nit.

Sophie satt kvar, för trött att tänka, men tryggare till sinnes än hon varit det på länge. Kunde hon nu blott få ett bud med de 200 dalarna till Erik Lange, skulle hon somna lugnt under detta gästfria tak. Men det var ett godt stycke väg till Lübeck, där hennes Titan befann sig, och hon visste ingen pålitlig man här i Hamburg. Bäst, att hon rådförde sig med husets vänliga fru. När detta beslut lugnat henne, lutade hon sig mot lindens stam för att få bekvämt stöd och slöt ögonen. Insekternas surr ljöd så välbekant rundt omkring henne; hon kände igen det flitiga biets sum, sum och humlornas brumbas, så kraftigt afstickande mot myggornas tunna diskant och flugornas pladder. Hon hade ej på länge förnummit en sådan ljufvig ro som härinne; insekternas röster plågade henne ej som människornas gjorde det; de framställde inga ondskefulla parabler, hade icke tid att sysselsätta sig med andras görande och låtande, så att de glömde bort sitt eget.

När fru Cornelia fört in Sophie i den lilla gästkammaren och tändt vaxljusen i silfverstakarna, ville hon bjuda godnatt och gå, men Sophie höll henne tillbaka.

"Stanna ännu en stund," bad hon, "om I ej tränger för hårdt till hvilat eller husbonde väntar eder."

"Ack nej, han sitter lutad öfver sina böcker till midnattstimman slår och längre. Och trött är jag för visso ej. Min Anton kallar mig seine kleine Lerche för min vakenhets skull. Aldrig känner jag trötthet."

"I är lycklig," sade Sophie vemodigt, "det är eder styrka."

Hon klädde af sig och klättrade upp i den höga himmelssängen, mellan hvars svällande dynor hennes spensliga gestalt nästan försvann. Den blåa siden-dynan var stoppad med mjukaste ejderdun, och de fina linnelakanen hade breda, knypplade spetsar. En angenäm lavendeldoft spred sig från hufvudkudden och lik som vyssade till ro.

Hela kammaren tedde sig så fridfull, sådan Sophie skymtade den bakom de tunna sparlakanen halft dragna åt sidan.

I fönstret stodo ett par örtepotter med blommande geranium och ljusgul gyllenlack, på bordet bredvid henne lågo några andaktsböcker, dem fru Cornelia omtänksamt fört med sig in. På bänken vid väggen lågo fru Sophies kläder. Hon blygdes för dem, de voro som grofva stigmanspaltor i en slottskammare, men hennes var ej felet, att det gått henne så illa.

Hur hade ej släkten förfarit med hennes gods? Bröderna Sten och Axel hade talat emot hennes sak vid tinget och frantagit henne rättmätig egendom. Fru Anna Brahe hade falskeligen spelat hennes vän, lånat henne flere hundrade daler och sedan, mot bref och löfte, kräft dem igen med oskäligen ränta. Och Tale Gert Rantzau, som hon en gång med så fast tillit kallat sin vän, hur hade ej hon svikit henne genom att i låg afund ständigt sära hennes modershjärta med hänsyftningar på att hon ej älskade sin Tage nog. Så grym kunde förvisso blott den vara, som inga barn haft. Och hennes mor, fru Beata Bille, hade hon ej förgätit sin dotter, icke af ond vilja, Gud vare med henne och bevara henne länge och väl, men därför, att andra intalade henne hårdhet, och det var ju mänskligt att låta leda sig. Om hennes hulda moder vetat, hvad hon lidit, skulle hon säkert gråtit med henne öfver allt sorgeligt, som kan rymmas i ett människooede.

Det kom heta tårar upp i hennes ögon, och hon vände sig om för att dölja dem.

"Goda, nådiga fru, låt mig torka edra tårar," hörde hon fru Cornelias vänliga röst.

"Tack, tack, de bränna sig in i mig. Men vill och kan I bistå mig i en annan ting, är jag eder af hjärtat tacksam. Ser I, sedan elfva år tillbaka har jag mot släkt och vänners råd varit trolofvad med Erik Lange till Engelsholm. Många vidrigheter ha vållat, att vi ej ännu kunnat bli gifna åt hvarandra. Han har färdats vida omkring, tjänt furstar och höga herrar med sina vetenskaper, men öfverallt fått otack till lön, men nu, skref han mig nyligen till, har han funnit en man, som vill främja hans sak — och jag vet för visso den är god! — han trängde dock för den skull till 200 daler, och jag har dem här i min pung; men hur skall jag få ett säkert bud till honom? Det var därmed jag ville bedja eder hjälpa mig, goda fru."

"Det skall jag förvisso. I morgon, redan vid soluppgången seglar min makes egen dräng till Lübeck med ett hansaskepp, och i hans händer kan I anförtro edra penningar så säkert som gömde I dem i eder egen pung," sade fru Cornelia gladt. "Har I manne flere bekymmer, som jag lika lätt kan fria eder från, nådig fru?"

"Ack, om I hörde mina legender, skulle edra vackra, unga ögon utgjuta bittra tårar. Jag har vandrat en lidandets väg i två långa år här i detta land, sjuk, ensam och bedröfvad. Min gode broder, herr Tyge, har visst nog skrivit mig till, att jag skulle komma till honom och stanna där, så länge det mig lyste, och att jag skulle draga med honom och hans familj till Karlsbad, men hur gärna jag än ville återse honom, kunde jag det ej. Vägen är så lång, och dagsresorna, som skilt mig från Erik Lange, skulle blifvit än flere än nu. Ack, full väl kan jag själf tänka allt, hvad de andra säga: att jag är dåraktig, som håller fast vid honom, att jag gör mig till hvar mans gäck; men kärlekens gåta löses med blod, ej med kallt förnuft, och blott den, som känt kärlek blöda inom sig i sorg och glädje, kan döma mig. Dömer I mig, hjärtefru?"

Cornelia skakade på hufvudet. I hennes långa ögonhår glittrade tårar. Hon tyckte detta var en fast ynkelig historia, och hon slog plötsligt båda armarna om Sophies hals och grät med henne.

När de lugnat sig något, började Sophie tala om, att hon följande dag skulle draga sina färde, men det talet likade icke fru Cornelia.

"Min man är en berömd medicus," sade hon, "vill I icke stanna här som vår gäst och låta honom vårda eder? I skall få ett varmt bad hvarje dag och allt hvad eder täckes. Och när det lyster eder trolofvade att hälsa på eder, skall han för visso vara oss välkommen. Vårt hem är törhända enklare än den skånska slättens, om hvilkas prakt jag hört mycket förtäljas, men vi bjuda af hjärtat, och slikt kost får ren smak."

Sophie tackade henne rörd, och när de äntligen bjödo hvarandra godnatt, kysstes de som systrar.

När Sophie Ottosdotter blef ensam, knäppte hon stilla ihop händerna till bön och lof. Gud hade dock till sist varkunnat sig öfver henne. Från den stund för ett och ett halft år sedan, då han drog ut genom Kelbras stadspport, och till denna dag hade hon känt sig bittert öfvergifven, ständigt i trångmål, alltid utan varaktig stad, aldrig lycklig, ty hvar timme var fylld af ångest och plågor.

Nu kände hon sig, som hade hon kommit till en

fristad, dit intet ondt kunde nå, och hon sträckte välbehagligt ut lemmarna.

Genast kunde hon dock ej somna, och hon tog därför en af andaktsböckerna på bordet. Det var Mathesii Hochzeitspredigten. Hon log matt. Den passade väl henne föga, och dock valde hon just den. Vid skenet af vaxljuset kunde hon med lätthet se att läsa. Hon slog upp på måfå. Där var en sida, som tycktes vara flitigt läst, den kom alltid upp, hur hon bläddrade. Där stodo några rader, hvilkas skämtsamma form roade Sophie. Ännu sedan hon lagt bort boken, mindes hon deras ordalydelse och upprepade den: "Det kära, äkta ståndet, som efter syndafallet har blifvit något väl salt, tränger till att få sin begynnelse öfversockrad och inledes och stadfästes med pomp och ståt, på det att unga människor i all tukt och barnslig lydaktighet måtte glädjas åt slik leder."

Visst var det så; de unga längtade efter lysande bröllop, efter makt och frutitel, men hon skulle va it så hjärtenöjd med den minsta vrå af världen, där hon kunnat få lefva i fred med den älskade. Men ack! Detta tycktes vara henne förmenadt! Hon skulle dock nu låta bli att tänka på sina olyckor. Lavendeldoften under hennes huvud var så söt; törhända tillförde den henne goda drömmar. Hon släckte ljuset och lade sig tillrätta som ett uttröttat barn.

Det var ljusa och lätta somrardagar, som nu följde för Sophie. Hon hade sin egen plats i rosegården: en bänk i skuggan af en väldig kastanj och framför bänken ett stenbord, där hennes nativitets- och släktböcker ofta fyllde hela skifvan.

Medicus Anton samspråkade gärna med henne. Han var klok och lärd i många stycken. Helst talade han med henne om blomsterodling, men också i läkekonsten var han en skicklig adept, och han lyssnade intresserad till hennes beskrifning på det pestelixir, hon beredt och kallat:

"Elixyr Tychonis."

Ett förstod dock den gode nederländaren ej, och det var hennes tro på att alchemien hade någon framtid för sig.

"I förbränner eder egen lifskraft," sade han en dag, "det är allt, hvad I vinnen, nådiga fru. Eder stora kärlek har ledt eder vilse. Kunde I så visst höra edra vänners råd och lämna både guldmakeriet och denne Erik Lange, som sannerligen icke är eder värdig. I offrar eder välfärd och gesundheit på honom, och dock skall I aldrig fånga den fina fågeln. Tag eder i akt, medan tider är."

Men till slikt tal lyssnade ej Sophie. Hon gaf icke ens svar. Men närhåst hon kunde vänta ett bud från Titan med det skepp, som från Lübeck stolt löpte in i hamnen och som fått segla nära det älskade Danmark, stod hon där spejande vid stranden. Måste hon bida förgäfvat, kom hon åter lika blek och töfvande som hon strålände och spänstig lämnat det gråa stenet.

Några få gånger besökte han henne, och då kom han ridande öfver landet eller åkande i någon adelsmans karm; därför kunde hon också vandra långa stycken utåt vägen dag efter dag i det hoppet, att nu komme han.

I vållar eder själf sot med denna längtan," sade medicus Anton straffande, "kan I då icke bota den med lock eller pock?"

"Nej," svarade Sophie sakta, "jag har ingen makt öfver mitt hjärta. Jungfrun stod lysande på himmelen vid min födelse, och det betyder, att sinne och håg väl glädjas åt konsterna, men och att blodet kommer att flyta hett, oförhindradt af slemmet."

Tiden gick, sommaren blef höst, och de första stormarna hade redat börjat skaka ned några af de oförvägnaste bladen, de, som klättrat upp i trädens topp och låta solen uttorka sina celler, eller de, som gungade ytterst på grenarna och tjuvpojsaktigt kittlade de förbigående på näsan eller i nacken. Sophie hade svårt att slita sig lös från den fridfulla, bekymmerslösa tillvaron hos de två goda människor, hvilka så vänligt stött henne bi, men midt i all sin stilla färd greps hon af okuflig längtan att mötas med sin gode broder. Denna längtan fyllde henne starkare än någonsin nu, sedan Erik Lange lämnat Lübeck och dragit längre inåt landet; hon visste ej hvarhän, blott att tyngande gäld tvang honom att söka annan uppehållsort.

Hon skulle hos sin Apollo, det visste hon, finna den tröst, som ingen eller intet annat i världen tillstodde henne, och hon hoppades äfven, att han skulle kunna hjälpa Erik Lange så, som han gjort det tillförne.

Hon ville också se det nya, präktiga observatorium, kejsaren skänkt honom, studera tillsammans med honom där som i ungdomsdagarna, läsa stjärnornas skrift, den evigt växlande och dock trogna.

Färdemedel skulle hon lätteligen få af sin käre medicus; denna gång skulle hon bryta upp med mindre oro än förr. Vänliga händer skulle vinka sitt afsked till henne, och varma röster ropa ett: "lef väl."

Och när den milda september jagades bort af den gråa oktober, som svepte sin dimmiga mantel öfver löfverkets färgprakt och de sista rosorna, steg Sophie upp i resvagnen för att begifva sig till Prag.

TIONDE KAPITLET.

JEP NARR.

Sophie hade icke hunnit längre än till Bremen, då ett bud med underrättelsen om broderns död nådde henne. Det var törhända det värsta slag, som drabbat henne under dessa pröfningsår, och decennier efter skälde hon i hvar lem, när den 24 oktober, hennes gode broders dödsdag, närmade sig.

Hon brydde sig icke om att färdas vidare; all syntes henne med ens så likgiltigt, och för första gången under sin långa trolofning aktade hon ej heller på, om Erik Lange skref henne till eller icke. Hon hyrde ett litet hus och slöt sig inne där med en tysk tjänstepiga, som fru Cornelia sändt med henne, och hon såg ingen hos sig, hvarken släkt eller vänner, men dock meddelade hon sig med dem på sitt sätt.

Hon hade ju alla sina släkt- och nativitetsböcker med, och hon studerade dem flitigt. Den, hon höll kärast, var måhända farmoderns, fru Sophie Ruds, men också den lärda Vivica Podebusks släktrönika var hennes dagliga sällskap. Ur de järnbeslagna Thottska brefkastorna, som hon funnit i Eriksholms väl tillåsta brefkammare, hade hon ock tagit med några dyrbara dokument ur släktens historia, hvilka det roade henne att tyda. Denne Iver Axelsson Thotts kvarlåtenskap förströdde henne under långa, ensliga timmar. Hon hade sin stora förnöjelse af att läsa om denne mäktige man, som en gång ägde Finland, Gulland och Lillö, men som efter växlande öden saligen insomnade, glömd och i all stillhet på en gård på Jutland, då utan ö, utan slott och utan hof. Med sirliga bokstäfver präntade Sophie en kopia af den visa herr Ivers dotter, fru Beate Thott, diktat till sin faders ära:

"Af Axels Sønner gaer saa vide Savn
I Danmarks og Sverriges Rige,
Den Stamme hun fører nu Thotters Navn,
Og for havde neppe sin lige.
Ti Sønner Hr Axel havde, som var
De beste af Adel kan være,
Blant dennem for gieveste Navnet bar
Min Fader Hr Iver med Ære.

To gange han Brudgum og ægte var gift,
Guds Domme kand ingen Mand vide,
Med Sengen blev og hans Lykke omskift,
Ham baade til Glæde og Qvide.
Forst fik han min Moder, Margrete heed,
Povel Laxmands Dotter hiin riige,
Med hende det lykkedes mange leed,
Hans vælde kand ingen Mand sige.

Han Rigens Raad hos Kong Christian var,
Havde mægtige Læn i Hænde,
Et priseligt Rygte han den Tid bar
Saa vide hver Mand hannen kiende.
Hr Ole hans Broder en Ridder bold,
Der han nu var lagt under Mulde,
Min Fader Gulland i Haand og Vold
Strax fik og det ridderlig holdte.

Men der min Moder hun faldt hannem fra,
Den Skyld da tillagdes hans Skiebne,
Stort slog han oppaa, og meente vel da
Fuld meget sig have i Ævne,
Han firede, han fæsted, og fik i Haand
Den Svenske Konge-Datter saa venne,
I Sverrig og Findland ved dette Baand
Ham tilfaldt saa mægtige Lehne.

Saa skrev han Kong Christian Feidebrev til,
Hannem Huld- og Mandskab opsagde,
Det saa da vel ud til Eventyrs Spil
Og mange heel ilde behagde,
Men Gud, sin Ordning som haver i agt,
Den Gierning han kunde ey lide,
Thi reiste den Konning ald Danmarks Magt,
Begyndte mot hannem at stride.

Han Lillöe bestoldt og Söllisborg,
Min Fader sig mandelig holdte
I Aar og Dag; men dog hannem til Sorg
Gik Gulland og det ham af Volde.
Kong Carl, hans Svoger, som var hans Tillid,
Hand maatte og Sverrige römme.
Ram derfor Maade, naar Lykken er bliid,
Striid ikke mod stærkeste Strömme.

Men det lyckades icke alltid fru Sophie att skingra de bedröfvade tankarna, hvilka dvaldes i minnen om den älskade brodern. Hon ångrade bitterliga, att hon icke rest till jungfru Lisbeths bröllop. Måhända, tänkte hon som man så ofta tänker, när det är för sent, hade då mycket varit annorlunda. Hon såg för sig hans ädelt formade ansikte och ögonens lysande glans, och hon mindes alla de goda stunderna på Uranienborg... aldrig skulle de återkomma.

Liksom för att ännu en gång få tala vid honom tog hon fram hans bref och läste dem omsorgsfullt. Hon log road åt slikt uttryck som "men folk måste tala, ty få har icke lärt det"; skärpan i de orden hade

IDEOL,

bästa konserveringsmedel för sylt och saft.

Fullkomligt oskadligt. Fabrikationen under kontroll af uppfinnaren professor Lagerheim.

Bruksanvisning åtföljer hvarje paket. Försäljes i parti af

Hyllin & Co:s Fabriks-Aktiebolag.
Stockholm.

basat mången af hans vedersakares rygg, tänkte hon med stor förnöjelse, men minuten därpå steg missmodets mörka väg upp inom henne igen, och hon kunde då timme efter timme sitta med händerna i skötet och stirra rakt fram, längtande efter sin gode broder, vännen, som förstätt henne i alla lifvets skiften.

Den milde Vattumannen hade stilla och vaksam lyst hans födelse, ett godt varsel. Aspekten var den lyckligaste, och Mars stod klar i Vädurens tecken. Därför blef hennes Apollo också beständig i kärlek som i vänskap.

Stjärnorna bedrogo icke.

Sophie Ottosdotter sänkte huvudet och suckade tungt. Hon tänkte på sitt eget öde och — Erik Langes! Nej, stjärnorna bedraga sannerligen icke vare sig i godt eller ondt. Hade ej den tröge Saturnus förespått dem väntans långa tider.

Höstens gula blad dränktes af det isiga regnet eller brändes af frosten och lade sig att dö rundt det lilla huset. Snöns stora, hvita flingor bredde sig välvilligt öfver de små sommarliken och gömde dem under sin täta svepduk. Mörkret gled fram öfver jorden tyngande och nedstämmande, som hade det nalkats människorna med ondt uppsåt, och hvar dag steg uppdyster och mulen. Vintern med dess enda lysande punkt, julen, förgick. Man var redan inne på nyåret 1602, då Sophie en förmiddag stördes i sina studier af vildt skrån och ett litet ansikte, som prässades hårdt emot fönstret.

Hon skrek först till, i tro, att hon sett en ond ande, ty sådana brännande eldkolsögon och en slik förtorkad, fjällig hud hörde djäfvulen till, men hon hämtade sig strax och skyndade att själf öppna dörren på vid gafvel och där vänta den objudna gästen. Det var ju Jep narr.

En hop skrånande gatpojkar trängdes hurrande och gycklande omkring honom, och han stack åt dem med sitt korta svärd, uppretad och snäsigt. Hans pipiga och dock gälla röst väckte deras obetvingliga jubel, och den lille dvärgen hade all möda att värja sig för näsvisa angrepp. De klufna skörten på hans långa, svarta rock af engelskt kläde flaxade upp och ned som en skrämmd fågels vingar, och hatten hade han tappat i tumluttet.

"Blygens I icke," ropade Sophie myndigt ut till de anfallande, "packen eder genast härifrån och låten en fredlig människa gå sin väg fram utan att lida smälek och spott af slika slynglar. I veten icke, hvem jag är, men jag säger eder, att jag kan göra det surt för eder, om det så likar mig."

Orden förfelade icke sin verkan på den fega skaran; efter ännu några frammulade glåpord lämnade de små lymlarna Jep i ro och drogo sig tillbaka.

Skälvande och flämtande, med de få hårstriporna utstående från huvudet som kort ris och skrämor på hosorna kom Jep linkande. Han var ej alls densamme fräcke, morske narren, sådan fru Sophie så ofta sett honom på Uranienborg, utan en stackars liten bruten och tård varelse, hvilkens tandlösa mun tuggade som gamla gubbar plåga, och hvilkens fingrar voro krokiga och förvisnade.

"Gud vare med eder, nådiga fru," hälsade han. "Jag kommer med en hälsning till eder från honom, som stjärnorna tagit upp till sig. Jep narr, det eländiga kräket, har också varit ett par pinnar upp på himlastegen, men ramlade ned till jorden igen för att fullfölja sin ädle herres sista vilja. Jag har legat i svår sot, och fru Kerstin har haft all sin flit att vårda mig, men sorgen plockar ingen ur en annan. Har den jordmån, växer den full väl, hur tidt den klippes, och ett vet jag: min sorg är till döden. Vid min herres fötter skall jag uppge min sista suck så snarliga. Spörj mige om, hur jag kommit hit eller hur jag skall finna led åter. Vare det nog mäldt, att höga herrar förr piska en Guds man ur sätet än djäfvulen. Herr satans små söner fruktat man mera än ånglarna, och där en djäfvulens afkomma hoppar i karmen, där makar högheten åt sig och ger sittrum. Det onda segrar i världen, ädla fru, därför att människorna gifva det herredöme."

(Forts.)

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 15-21 JULI 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord;

kallfillet med champignoner; mjölk; kaffe eller te med griffar. Middag: Soppa på gurkor; kokt salt tunga och chateaubriand med fransk potatis; sparris med rördt smör; jordgubbar med vispad gräde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; halstrad sill med potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kokt kött med lingon; nyponsoppa med gräde och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med ägggröa; mjölk; kaffe eller te. Middag: Vegetariansk juliennesoppa; stufvade abborrar med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; plättar med sylt; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kottletter af kalffärs med spenat; smultron med mjölk.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Currysoppa med frikadeller; jästmunkar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; färsk strömming i låda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ugnstekt rebbenspiäll med potatis och äppelmos; vinkalkskål med skorpor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; kallt rebbenspiäll (rester från fredag) med lingon och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekt filet af rödspotta med potatismos; filmjölk med pepparkakor.

RECEPT:

Kalffilet med champignoner (f. 6 pers.). 1 kg. kalffilet eller innanlar af kalv, salt, 1 burk champignoner à 90 öre, 1 msk. smör (20 gr.), persilja.

Äggstanning: 5 äggulor, 2 äggvitor, 1/2 dcl. gräddmjölk, 1 knivsudd salt, 1 tsk. smör till formen.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 2 dcl. buljong.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres tvärs öfver muskeltrådarna i 2 cm. tjocka skivor, som bultas lätt och beströs med salt. Till äggstanningen vispas äggulor och äggvitor väl tillsammans med mjölken och blandningen hålles i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten, att det står jämt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka, utan endast hållas hett, ty annars blir äggstanningen vasslig. När den stelnat, skäres den i rutor. En tackjärnspanna upphettas långsamt och smöret brynes, hvarefter köttskivorna nedläggas och steka hastigt på båda sidor. Stekpannan urvispas med den kokande buljongen, som slås öfver köttet. Champignoner fräses i smöret, en äggruta lägges på hvarje köttstycke och 4 champignoner däromkring. Anrättningen garneras med persilja och serveras mycket varm med brynt potatis.

Soppa på gurkor (f. 6 pers.). 2 medelstora gurkor, 1 lit. vatteå, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. socker, 1 msk. köttextrakt, 1 1/2 lit. god buljong, salt, hvitpeppar, 1 tsk. smör.

Beredning: Gurkorna skalas, klyvas längs efter och alla kärnor borttagas noga, hvarefter hvarje halva skäres i fyra delar. Vattnet kokas upp med 1 tsk. salt, gurkorna illäggas och får koka 5 min., hvarefter de läggas på linne att få väl afrinna. Smöret brynes lätt i en kastrull, gurkorna nedläggas här, sockras och brynas, tills de fått en vacker ljusbrun färg, då köttextrakt tillsättes och massan får ett uppkok. Den passeras därefter genom härsikt, buljongen tillsättes och soppan får ett godt uppkok, hvarefter den afsmakas noga. Sist tillsättes det kalla smöret och soppan serveras med ostsmörgåsar eller rostadt bröd.

Pudding af kokt kött (f. 6 pers.). 1 lit. kokt, finhackadt kött, 4 ägg, 8 dcl. gräddmjölk, 10 msk. stötta skorpor, 1 hg. smör (skiradt), 2 msk. korinter, 1 msk. salt, litet rifven musköt.

Degen behöver ej stå att jäsa före insättningen i ugnen, när Ni bakar med Lagermans bakpulver Tomten.

Detta är beredning absolut nödsändigt vid ansändandet af pressjäst.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttet hackas eller males fint samt blandas med de uppvispade äggen, gräddmjölken, de stötta skorparna, det skirade, men afsvalnade smöret, och de rensade och förvålade korinterna, hvarefter massan afsmakas noga med kryddorna. Den hålles i en smord och brödbredd form, och puddingen gräddas i ugn omkr. 1 tim. Den serveras med lingon eller skiradt smör.

Vegetariansk juliennesoppa (f. 6 pers.). 2 lit. växtbuljong: 1 blomkålshufud, 1/2 lit. jordärtskockor, 1 morot, 1 palsternacka, 1 stor purjolök, 1/4 selleri, 1/2 burk konserverade ärtor, 1 liten knippa persilja, 4 lit. vatten, 1 msk. salt, 1 msk. smör (20 gr.), 1 litet saladshufud, 2 små morötter, 1 palsternacka, 1 liten purjolök, 1/4 selleri, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, salt, hvitpeppar.

Beredning: Grönsakerna och rot-sakerna ansas på vanligt sätt, skäras i små bitar och påsättes jämte saltet och smöret i kallt vatten att koka med tätt slutet lock, omkr. 6 tim. Buljongen silas därefter genom en i hett vatten urriden servett eller ylleduk, och färgas, om så önskas, med litet brynt socker. Saladshufudet och rot-sakerna sköljas och ansas samt skäras

i fina strimlor. De brynas därefter i smöret och sockras, den kokande växtbuljongen tillsättes och soppan får koka omkr. 1/2 tim., hvarefter den afsmakas och serveras med rostadt bröd.

Kottletter af kalffärs (f. 6 pers.). 7 hg. benfritt kalvkött, 1 1/2 kkp. gräddmjölk, 1 msk. potatismjöl, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till panering: 2 ägg, 1 1/2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 3 kkp. buljong eller vatten.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, skäres i tärningar, befrias från hinnor och senor och drives 3 ggr. genom köttkvarn. Färsen arbetas därefter väl med gräddmjölken, potatismjölet och kryddorna. Färsen formas till aflångt runda kottletter, hvilka penslas med ägg och vändas i fint stötta skorpor. En tackjärnspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri och kottletterna illäggas och brynas väl på båda sidor. Eftersom de äro brynta, nedläggas de i en kastrull, den kokande buljongen eller vattnet tillsättes och kottletterna få sakta genomsteka med tätt slutet lock 10-15 min.

Jästmunkar (f. 6 pers.). 1 dcl. gräddmjölk, 70 gr. smör, 1 ägg, 1 ägggula, 30 gr. strösocker, skal och saft af 1/4 citron eller 25 gr. sötmandel, 20 gr. pressjäst, 350 gr. hvetemjöl, krusbärssylt eller äppelmos.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Mjölkens ljummas, smöret, de uppvispade äggen, sockret och citronskallet eller den skällade och rina mandeln tillsätts, och mjölet inarbetas. Sist nedröras den i litet ljun mjölk upplösta jästen och degen arbetas, tills den blir smidig och blank, hvarefter den får jäsa omkr. 2 tim. Den omarbetas därefter på bakbordet, utkafas till 1 cm. tjock kaka och uttages med dricksglas till små kakor. Midt på hvarje kaka lägges litet krusbärssylt eller äppelmos; kanterna penslas med äggvita och tryckes väl tillsammans. Munkarna ställas på mjölade plåtar och få jäsa omkr. 1 1/2 tim. Flottyrerna upphettas i en järngryta, och när en tunn blå rök stiger upp från ytan, illäggas munkarna, två

och två, och kokas vackert gulbruna. De uppläggas på gräppapper eller hårdt bröd, så att flottyrerna får väl afrinna samt öfersockras. De serveras helst varma.

Färsk strömming i låda (f. 6 pers.). 28 strömmingar, 1 msk. salt. Till lådan: 3 msk. smör (60 gr.), 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Strömmingarna rensas, urbenas, sköljas väl och den mörka hinnan skrapas bort. De beströs därefter in- och utvändigt med saltet och få ligga en stund. En eldfast omelette-låda smörjes med 1 msk. af smöret och beströs med stötta skorpor. Strömmingarna nedläggas i lådan tätt intill hvarandra. Resten af smöret lägges i flockar ofvån på och sist öfverströses de stötta skorparna. Lådan insättes i god ugnsvärme och strömmingarna få steka, tills de äro vackert bruna.

Stekt filet af rödspotta (f. 6 pers.). 2 kg. rödspotta, 2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 3 msk. hvetemjöl, 1-2 ägg, 1 kkp. fint stötta skorpor.

Till stekning: 1/2 kg. flottyr.

Sås: 1 1/2 hg. brynt smör, 2 msk. fint hackad persilja.

Beredning: Hufvudet afskäres, inälvorna urtagas genom halsöppningen och fisken sköljes väl. Det mörka skindet lossas upp vid hufvudet och adras med ett hastigt grepp. Den hvita fiskensidan skrapas väl fri från slem. Fisken fläkes, ryggen betas samt fenorna och alla småben borttagas. Fileterna gnidas med salt och ättika och få ligga 1 tim. De aftorkas därefter med en fiskhanduk, beströs med hvetemjöl, doppas i de uppvispade äggen och vändas i de stötta skorparna. Flottyrerna upphettas i en stekpanna, tills en tunn blå rök stiger upp från ytan, fileterna illäggas och stekas vackert gulbruna på båda sidor. (Finnes frytkorg, lägges fileterna däri och ned-sänkta i den heta flottyrerna.) De uppläggas på servett och garneras med persilja och citronskivor eller kokt potatis. Smöret brynes lätt, blandas med den fint hackade persiljan och serveras i särskild sässkal.

LEDIGA PLATSER

Lärlarinna.

undervisningsvan och musikalisk, önskas 1 sept. i enkel familj på landet att läsa med en flicka och en gosse till 2:a och 3:e kl. Svar med löneanspråk, fotografi och betyg till »Ing. S-n», Rosenfors.

Extra ord. lärarinnor.

Vid samskolan i Falköping anställas nästk. läsår två e. ämneslärarinnor med huvudsakl. underv. i naturlära och geografi eller i engelska och modersmålet och en v. lärarinna i teckning. Ansökningar, ställda till Kungl. Öfverstyrelsen, insändas till Rektör.

LÄRARINNA.

Skicklig lärarinna önskas till hösten i naturskolan i Dalarna, att undervisa 2 flickor i fjärde klassens ämnen, musik och handarbete. Betyg, fotografi och löneanspråk torde insändas innan d. 15 juli till »Z.» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Vid statens samskola

i Arboga

skola för läsår 1906-1907 anställas två extra ämneslärarinnor med undervisning i huvudsakligen i modersmålet o. tyska samt historia och geografi, möjligen äfven naturlära, inom klasserna 1-3. Arfvode 1,200 eller 1,400 kr., beroende på olika kompetens. Utsikt till varaktig anställning. Sökande torde med det snaraste anmäla sig hos Rektör.

I ENKEL familj på landet önskas undervisningsvan, musikal. språklig. lärarinna, att underv. 2 barn 10 o. 7 år. Svar m. löneanspr., foto. o. ref. till »F. W.» under adress S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

I ett enkelt hem i öfre Dalarna önskas till hösten lärarinna för 12-årig flicka. Den sökande bör äga vana att undervisa i vanliga skolämnen, språk, musik och handarbete. Betyg och fotografi jämte uppgift à lönepret. sändes till »Z. Z.,» Transtrand.

UNDERVISNINGSVAN lärarinna önskas från 15 sept. 1906 till 1 juni 1907 för tvänne barn, 8 och 9 år. Svenska ämnen, franska och musik. Svar, rek., lönepret., foto. till »Frisinnad», Lidköping p. r.

STUDENT eller lärarinna fr. högre lärarinneseminarium erhåller plats vid 5-klassig samskola med undervisnings-skyldighet i huvudsakligen i matematik och naturkunnet. Lön 1,200 kr. jämte tillfälle till goda extra inkomster. Ansökningar före 20 juli till »Samskolestyrelsen», adr. Nässjö.

SKICKLIG lärarinna med ett allvarligt och kristligt sinne erhåller nästa höst plats i familj på landet att undervisa 3 gossar, 8-10 år i vanliga skolämnen och tyska. Svar med betyg, referenser och uppgift om löneanspråk till »H. B.» Skara p. r.

TILL 1 september önskas en anspråklös undervisningsvan lärarinna för 3 barn att läsa 5:e, 4:e, och 1:a klassens kurser. Svar med löneanspråk, fotografi och betyg sändes under adress apotekare O. M. Söllén, Hofva.

STUDENT, som under några veckor till moderat pris vill läsa upp en yngling till femte klassen i tyska, engelska jämte ett par andra ämnen torde sända svar med prisuppgift till »Feriäläsning», Hudiksvall p. r.

Lärlarinna,

undervisningsvan, kunnig i språk, musik och handarbete önskas till hösten för två flickor, 10 och 8 år. Svar med betyg och ref. till »Prästhem», Finja p. r.

Lärlarinna.

anspråklös med undervisningsvana i de 5 lägre klassernas elementärämnen (i främ. språk: tyska och franska) och musik, önskas af undertecknad nästa läsår (fr. 1 sept.) för 1 gosse och 3 flickor. Svar med betyg och uppgift om löneanspråk sändas fortast möjligt till kyrkoherden O. Nordlander, adr. Loos, Helsingland.

Bageriförestånderske-befattningen

vid Lunds hospital och asylkungen härmed ledig att tillträda den 1 nästa aug. Till kändedom meddelas i öfrigt, dels att vid platsens tillsättande endast den kan komma i åtanke, som förete intyg såväl om full kompetens som om verklig förmåga att leda ett större bageri, dels att de med tjänsten förenade förmånerna utgöras af 375 kr. kontant årlig lön samt ålderstilllägg jämte bostad med möbler och sängkläder, lyse, ved, tvätt och kost. Vidare upplysningar erhållas å hospitalkontoret. Lund i juli 1906. HOSPITALSKONTORET.

Yngre, bildad flicka,

snäll och villig, får plats i bildadt hem, som husmoders hjälpre. Svar med uppgift à ålder, löneanspr. och rek. torde sändas under adress »Augusti 1906», p. r. Hernösand.

Direktris,

fullt kompetent att förestå en syatelier för finare klädningsömnad, erhåller fördelaktigt engagemang i höst eller tidigare. Svar med fotografi, betygsskrifter, referenser och löneanspråk, märkta »Privat» till Ekelöf & Svensson, Karlstad.

Ledig plats

som kassöriska betingar ofta, utom rekommendationer, jämväl redovisningsgaranti (boppördsborgen). Sådant garanti eller borgen meddelas på liberalaste villkor af Brandförsäkrings-Aktiebolaget NORRLAND, Drottning-gatan 23, Stockholm.

Begär prospekt och öfriga upplysningar hos bolaget eller dess näraste agent.

Husförestånderska sökes!

För ett hem i Kristianstad, i hvilket husmor numera saknas, sökes en till stadgad ålder kommen husförestånderska resp. vårdarinna att tvänne barn om 7 och 12 år. Reflekterande torde uppgifva rek. och löneanspråk i biljet märkt »E. S.», p. r. Kristianstad.

För en snäll och fullt pålitlig

Hushållerska

van vid större stadshushåll och skicklig i all slags matlagning, blifver plats ledig nästk. okt. i familj i Kristiania (Norge) där frun är svenska. Lön 300 à 400 kr. per år. Fri ditresa. Eget rum. På samma ställe blifver samtidigt plats ledig för en

KAMMARJUNGFRU

med godt och vänligt sätt, kunnig i sömnad, strykning och upppassning. Lön 200 à 300 kr. per år. Fri ditresa.

Ingen gör sig besvär som ej kan förete de bästa rekommendationer. Svar med uppgift à rek., ålder, afskrift af betyg och fotografi sändes under adr. Fru Ulla Eyde, född Mörner, Holmenkollen, Kristiania, Norge.

Familjemedlem.

Det önskas en enkel, bättre flicka, hälst landbrukardotter, som jämte husmodern kan åtaga sig sköta ett enklare hem på landet. Liten familj. Svar till »Familjemedlem», Waldemarsvik p. r.

EN enkel, anspråklös och stadgad flicka från godt hem, frisk och barnkär, kunnig i matlagning och bakning samt hälst äfven i sömnad får plats den 15 eller 20 juli i enkel familj i Helsingland. Svar med ref., löneanspråk och hälst fotografi till »25 år», Iduns exp.

HOS ämbetsmannafamilj på landet i Bohuslän finnes d. 24 okt. plats för en bättre, snäll och anspråklös flicka, som är kunnig i matlagning o. vill utträtta andra inom ett hem förekommande sysslor såsom städning, borstning, upppassning m. m. Köksa finnes för utträttande af gröfte sysslor. Svar till »Bohuslän», Munkedal p. r.

FRISK, anspråklös och barnkär flicka, kompetent att undervisa tre barn i åldern 7-8 år, samt villig därjämte deltaga i skrifgörömal, och vid behof hushållsöromål, erh. till hösten, 1:sta sept. plats. En månads ledighet på sommaren. Svar med betyg, fotografi och löneanspråk snarast till Kronofogden Lange, Angelsberg.

Husmoder

sökes för »kvinnornas förening Iduna», Malmö. Sökande bör vara kompetent att praktiskt och billigt ordna ett större hushåll, att göra uppkök, att handleda tjänare, samt att sprida trefnad i ett hem. Föreningen räknar omkr. 75 à 100 matgäster. Lön 300 kr. pr. år, fri bostad och fritt vivre. Närmare upplysningar lämnas af fru rådmann Hammar, Limhamn till den 15 juli.

HUSHÅLLSFROKEN (omkr. 25 à 35 år), kunnig i matlagning och villig att deltaga i sysslor inom hemmet, erhåller god plats instundande oktoberflyttning. Anmälan kan under juli månad ske till »M. R. E.», adress Villa Edet, Södertelje.

PALITLIG bättre flicka, 25-30 år, med godt och trefligt sätt, fullt kunnig i bättre matlagning, bakning och för öfrigt vanligt förekommande sysslor i ett hem, kan få plats i 3 personers hushåll, 3/4 timma från Stockholm. Svar hälst med fotografi till »Pålitlig bättre flicka», Södertörns villastad p. r.

Direktris,

fullt kompetent att förestå 1:sta klass klädnings-syatelier erhåller fördelaktigt engagemang i aug., eventuelt 15 sept. Största vikt fästes vid god smak samt flerårig praktik. Svar med fotografi, betygsskrifter och löneanspråk sändes under märke »Framtidsplats», Helsingborg p. r.

BARNFROKEN. En frisk, anspråklös, ordentlig flicka, med godt jämt lynne, vana vid barn och dess skötsel, samt kunnig i sömnad, erhåller god plats till hösten i Göteborg. Svar med fotografi till »Barnkär», Lyckorna p. r.

EN anspråklös enkel flicka som är van vid att sköta och vårda barn samt äfven kan sy barnkläder och vid behof hjälpa till något i hushållet får plats genast om fotografi, betyg och löneanspråk sändes till »Gunlöge», Alfta.

FÖR en bättre ensamjungfru eller flicka blir plats ledig i större samhälle på landet den 24 okt. Svar med lönevilkor m. m. sändas till »Pålitlig 1906», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Barnsköterska,

välrekommenderad och fullt kompetent att tillse 3:ne småtingar, om resp. 5 år, 3 år och 10 månader, erhåller god plats i Norrköping d. 1 aug. eller senare. Svar med löneanspråk till »Ordning», Arkösund p. r.

SOM sällskap och hjälp åt yngre bruksägarefru i Norrland får bildad huslig flicka plats. Norra Inack-Byrå, Malm-skillnads-gatan 27, Stockholm.

LÄTTSKÖTT, fin värdeinnehålls erbjudes ung, bildad, musikalisk, frisk och glad flicka med godt lynne och kunnig i husliga göromål. Svar med fotografi till »S.», Tranås p. r.

För en Barnfröken,

antingen en tyska något kunnig i svenska, eller en svenska fullt kunnig tyska språket, finnes plats i Stockholm nästk. höst, för tre gossar, 12, 9 och 6 år gamla. Rek. fordras. Svar inneh. upplysningar, löneanspråk etc., torde sändas till fru E. Fallenius, adr. Bjerre, Särö.

Platsen "Vänlig hjälp" besatt.

Betyg återsändes.

BARNSKÖTERSKA, ej för ung, med vana att sköta späda barn och försedd med goda rekommendationer erhåller genast plats. Svar, hälst åtföljdt af fotografi, till Fru Lily Gillner, Viktoriagatan 15, Göteborg.

HUSFRÖKEN önskas mot fritt vivre från 15 aug. Kyrkoherde J. G. Laurell, Aspö, Strengrås.

BARNJUNGFRU kunnig uti husliga sysslor kan få god plats i medio eller slutet af augusti. Sökande måste vara ung, frisk och villig att resa utrikes. Svar med fotografi, betyg och alla detaljer sändes märkt »Huslig barnjungfru» under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

I Tapiseriaffär

i landsortsstad finnes plats för en i branschen fullt hemmastadd bättre flicka nu genast eller till hösten. Särskildt afseende fästes vid skicklighet i ritning. Svar märkt »God anställning 1906» till Iduns exp. f. v. b.

UNG tjänstemannafamilj i Stockholm önskar till hösten en bättre anspråklös flicka som sällskap och hjälp med tillsyn af en liten gosse på 1 1/2 år. Svar till »20-30», p. r. Norberg.

NURNBERGS PILSNERDRICKA

Allm. 30 48.

Riks. 7 94.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 28 (1019)

TORSDAGEN DEN 12 JULI 1906

19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN > 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN > 11:50
IDUNS MODETIDNING..... > 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID:
HVARJE TORSDAG.
ANNONS-PRIS:
25 ÖRE PR MM. FÖRE,
20 ÖRE EFTER TEXTEN.
FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE:
FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2-3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER:
J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ:
51 DROTTNINGGATAN 51.
REDAKTIONEN KL. 10-4.
EXPEDITIONEN KL. 9-5.
ANNONSKONTORET 9-5.
ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONENS ANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

Göteborgs Privata Handelsinstitut,
Göteborg, Götterbergsgatan 2, Rikst. 24 40.
Näst statens handelsläroverk Göteborgs mångsidigaste handelsläroverk med i regel 14 speciallärare. Tidsenlig undervisning i Bokföring, Handelsräkning, Stenografi, Maskinskrifning m. m. Valfria ämnen. Infödda lärare för Tyska, Engelska, Franska o. Ryska. Termins- o. årskurser. Inträde hela året om. Höstterminen börjar den 28 Aug. Mycket goda utsikter till framtidsplatser, isynnerhet för språkbildade Damer och Herrar. Begär prospekt. Herrar principaler hela landet rundt torde för erhållande af kontorspersonal vända sig till Institutet.
Föreståndare Benno Rosenbund.

Barnängens Vademecum.
OBS! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöill högsta pris, Guldmedalj, i sin egenskap af »antiseptiskt munvatten».
Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M. Konungens Hofleverantör.

FÖRNÄMSTA MARGARIN
Arboga Margarinfabriks högsta märke.

Ytt! **Nytt!**
Äggkonserveringsmedlet LAVA
där ej saknas i något hushåll. Försäljes i flaskor à 50 öre mot efterkräff eller örut insänd likvid från Granbergssdals försägar, adr: Granbergssdal.
Obs! Nutidens bästa äggkonserveringsmedel. Obs!

Handöls Täljsten.
— Guldmedalj i Östersund 1905. —
Kaminer i olika storlekar och pris; eldas med ved och vedafall; hygieniska.
Grytor, förträffliga till matlagning och syltning.
Grafvårdar af Täljsten äro praktiska, enär de icke förvittra.
Priskurant på begäran franko.
Se vår utställning i NÖRRKÖPING!

Köttextraktet BONIT
i flytande och fast form samt i kapslar rekommenderas.
H. G. Groms & Son,
Göteborg, Korsgatan 12,
rekommendera såsom särdeles goda kvaliteter:
Konjak à 2,50 pr liter.
Whisky » » »
Portvin » » »
Madelra » » »
Häraf kunna erhållas: profylador om minst 18 literbuteljer — sortiment enligt köparens önskan — 40 kr. pr låda, netto, fritt hvarje järnvägs- och ångbåtsstation.
Förskottslikvid torde åtfölja beställningen — enklast i postanvisning.

UNDER
JUNI, JULI OCH AUGUSTI
ÄR
IDUNS EXPEDITION
ÖPPEN
LÖRDAGAR KL. 9 F. M.—3 E. M.,
ÖFRIGA HVAR DAGAR KL. 9 F. M.—5 E. M.

Spritstrykjärnet "SIMPLEX"

behåller med en pådragning en jämn värme under 1 1/2 timme o. är kostnadsen här för endast 5 öre.
Cederlöf & Grundéns
Järnaffärer,
Regeringsgatan 10, Humlegårdsgatan 12, Kommandörsgatan 7.

Blomsterlökar
från C. G. Van Tubergen J:or i Haarlem.
Årets katalog nu utkommen o. erhålles genom Jean O. Erikson & Co., Göteborg.
Obs! Franska snöröfssömmet i Stockholm är flyttat till Norrmalmstorg nr 1, en trappa upp i rymlig och väl belägen lokal. Begär prospekt.
Zanderska helpensionen
för flickor & egendomen Ström (25 m. väg från Saltskogs station, nära Södertelje), belägen vid en vik af Östersjön, mellan barrskogklädda höjder i en för sitt hälsosamma klimat känd naturskön trakt. 8-klassigt läroverk med undervisning i vanliga skolämnen, handarbete, sång och musik. Talöfning i främmande språk för infödda lärarinnor, som bo i skolan. Konfirmationsundervisning meddelas. Höstterminen börjar den 5 sept. 1906. Prospekter sändas och anmälningar af nya elever emottagas af Helena Hallstöm, Ström, Saltskog.

BÄST ÄR EKSTROMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.
På Världsutställningen i Liège 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika, Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskild hedersdiplom) för Flyglar, Pianon och Orglar.
Alla firmans utställda instrum. inköptes af k. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner: Göteborg, Stockholm, Malmö, Kungsg. 15. Vasag. 50. Baltzarsg. 10. Begagn. tagas i byte. Begär priskurant Öfver 12,000 instrum. levererade.

Iduns Modellkatalog n:r 3
för sommaren utkommen
med rikhaltigaste och modernaste urval för säsongen.
Expedieras direkt från Iduns expedition till alla platser där återförsäljare icke finnas, om 50 öre insändes i postanvisning. Pappersmönster till alla i katalogen förek. modeller erhållas till billigt pris från Iduns Mönsterafdelning, Stockholm.

NOLLMANS CHOKLAD- & KONFEKT-FABRIKS- NYA-AKTIEBOLAG, MALMÖ.
Såhus GARANTI Cacao
FIPASTE KVALITÉ
NOLLMANS CHOKLAD- & KONFEKT-FABRIKS- NYA-AKTIEBOLAG MALMÖ

The Study of English in Oxford. Norham Hall.
Autumn Term commences Sept 25 ends Dec 17 th. Board-residence & Lectures & class teaching daily in Norham Hall. Use of Library tennis ground etc. Students also attend certain lectures in the University. An Examination, on the result of which certificates are awarded, is held each Term by the Association for the Education of Women in Oxford. Apply Mrs Burch. Norham Hall, Oxford.

BÄST ÄR EKSTROMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.
På Världsutställningen i Liège 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika, Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskild hedersdiplom) för Flyglar, Pianon och Orglar.
Alla firmans utställda instrum. inköptes af k. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner: Göteborg, Stockholm, Malmö, Kungsg. 15. Vasag. 50. Baltzarsg. 10. Begagn. tagas i byte. Begär priskurant Öfver 12,000 instrum. levererade.

KNEIPPBADEN Sommar- och Vinterkurort. Nerv- och reumatiska sjukdomar behandlas framgångsrikt med alla moderna kurmedel. Skrif till Kamrerarekontoret, KNEIPPBADEN.

Saftflaskor
med slipade glasproppar (Strandh's patent).
Lufättat tillslutning utan hartzing eller gummiringar.
Rentligt Bekvämt Hygieniskt
Mycket omtyckta. Begär prisuppgift från **N. PRAWITZ, Malmö.**
Rikstel. 510.

Unga Damer!
Ny Husmoderskurs på 2 1/2 månader med syltning och saftning börjar 1 Juli, men mottagas elever intill 15 s. m. och ledes af lärarinna från Fackskolan i Uppsala. Härlig trakt! God vård! **Marianelunds Praktiska skola,** adr. **Marianelund.**

BÄST ÄR EKSTROMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.
På Världsutställningen i Liège 1905 tillerkändes ÖSTLIND & ALMQUIST, Arvika, Diplômes d'honneur (Guldmedalj och särskild hedersdiplom) för Flyglar, Pianon och Orglar.
Alla firmans utställda instrum. inköptes af k. direktionen för världsutst. lotteri.
Lager- och Filialexpositioner: Göteborg, Stockholm, Malmö, Kungsg. 15. Vasag. 50. Baltzarsg. 10. Begagn. tagas i byte. Begär priskurant Öfver 12,000 instrum. levererade.

DEN FRISKASTE och Angenämade är F. Paulis ELECTA Eau de Cologne
Ser ut så här

Köp intet Siden
utan att först hafva begärt prof på våra garanteradt solida, utmärkt vackra nyheter i svart, hvitt och kulört.
Specialité: **sidentyger till brud-, bal-, sällskaps- och promenadtoiletter** samt till **blusar, foder** m. m. från 90 öre till 13 Kr. metern.
Vi sälja **direkt till privatpersoner** och sända de utvalda sidentygerna **tull- och portofritt** till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Mot ömma fötter,

brännskador, insektstyg m. m. vinner Salubrin dagligen allt större användning i samma mån som allt flera lärt känna uppfinnaren, fil. doktor P. Håkansson fabriksfabrikat och rekommendera det för sina vänner. Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos

Geijer & Co,
Stockholm.

TIDSFÖRDRIF

ARITMOGRYF.

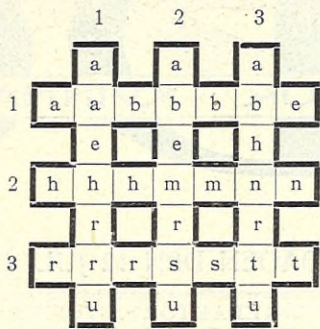
- 1) 1, 2, 3 = stad i Tyskland.
- 2) 4, 5, 6 = fortskaffningsmedel.
- 3) 7, 8, 8 = flod.
- 4) 9, 10, 10 = nyttigt i hushållet.

- 5) 15, 12, 11 = hälsning.
- 6) 14, 9, 2 = hafva vi alla.
- 7) 15, 10, 10 = böra vi ej hysa.
- 8) 16, 9, 2 = djur.
- 9) 1, 17, 20 = gudinna.
- 10) 5, 18, 11 = mansnamn.
- 11) 6, 19, 3 = mansnamn.
- 12) 1, 17, 7 = kanton i Schweiz.
- 13) 11, 6, 6 = räkneord.
- 14) 9, 6, 15 = verb.
- 15) 16, 7, 2 = för köket.
- 16) 18, 2, 7 = matvara.
- 17) 15, 2, 13 = mansnamn.
- 18) 15, 10, 8 = lockbete.
- 19) 6, 19, 17 = fornordisk gud.
- 20) 15, 20, 15 = fruntimmersnamn.
- 21) 11, 12, 15 = fruntimmersnamn.
- 22) 12, 9, 8 = hålla vi kär.
- 23) 15, 8, 20 = fågel.
- 24) 19, 16, 6 = för smörgåsbordet.
- 25) 15, 10, 15 = för stygga barn.
- 26) 13, 5, 17 = djur.
- 27) 10, 17, 5 = färg.
- 28) 7, 20, 15 = fruntimmersnamn.

Middelradens bokstäver bilda ett sant ordspråk.

»Reginas.

NAMNARITMOGRYF.

Bokstäfverna ordnas så, att de bilda trenne mansnamn, lika i de hvarandra motsvarande lod- och vågräta raderna. Finska.

GÅTA.

Bland rosor gryende,
På praktdräkt syende,
Allt mörker skyende,
I guldport flyende.

Sibylla.

BORTPLOCKNINGSGÅTA.

Från hufvudordet — det första — borttages en bokstaf och af de återstående bokstäfverna bildas ett nytt ord. På samma sätt förfar man undan för undan äfven med de hvar efter annat bildade orden, till dess endast ett par bokstäfver återstå. Orden äro:

1. En sång, som klingar ljuft i natten.
2. En älskiig blomma på rabatten.
3. Ibland det »bruk» och kallas kan.
4. För fågelfrun och hennes man
5. Hvad prinsen på sin ponny gjorde.
6. Och hvad som mäktigt binda borde.

Majken.

BOOKSTAFSFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Med l — är namn på fisk rätt stor,
Med m — så heter mängens bror,
Med s — i sykorg finnas plår,
Med t — en fyrbent en det är,
Med v — tillverkas af små djur,
Man plågar ha i ett slags bur.

Märta.

Prisbelönt med guldmedalj vid världsställningen i Liège.

»MUM» bästa kraftnärning för barn. In tyg och förord från legitimerade läkare och barnasyster. Svenskt fabriksfabrikat tillverkad under kontroll af Dr. C. Setterberg. Fritt från stärkelse och cellulosa och hvarje för dibarn skadligt ämne. Säljes i stora burkar om 400 km. till kr. 1.75 hos apotekare och handlande. A. W. Friestedts Fabr. A.-B., Stockholm.

Tag hvilken Stockholmstidning som häst, jemför den med **Svenska Dagbladet** och välj sedan den bästa!

Under de varma sommarmånaderna bör ni till ersättning för tyngre rätter spisa en **Mondamin** mjölkkräm. Den är mycket uppriskande och utgör det bästa tillägg till all slags kokad frukt. Mondamin kan köpas öfverallt i paket om 1 eller 1/2 eng. skålp. **Ensamtiltvärkare: Brown & Polson, Paisley, Skottland.**

Gardiner, spetsar och andra ömtåliga arbeten tvättas bäst med **SUNLIGHT TVÅL**. All klappning och skrubbing är öfverflödig och följaktligen skadas ej tyget i tvätten. Följ noga bruksanvisningen!

SUNLIGHT Tvål

Nytt! **Säkerhetskaffelocket** Nytt!
Största nyhet för köket! Hindrar öfverkokning! Passar för alla kaffepannor! Kostar endast 80 öre. Finnes öfverallt. I parti från **Industrihol. GOTTF. THORSSIN & Co,** 19 A Torsgatan, Stockholm. Rikstel. 4. Telegr.-adr. Thorssinkomp.

Hallonsaft, Apelsinsaft, Citronsaff, Tranbärssaff, Slånärssaff, Lingonsaft från **Aktiebolaget Lingon, Göteborg.**

Det bästa hvetemjålet **MALMÖ BEST PATENT** Malmö Stora Kålsgraven

BERNH. LÖNNERBLADS BÅD- och LÜFTKURÄNSTÄLT, Hedemora. Individuell behandling efter Louis Kuhnes i Leipzig metod. Bad å la Jungborn i Harz. — Höstsejour 1 Sept.—15 Okt. —

Hem på landet. Den vackert belägna bostadslägenheten Lilla Bruatorp, innehållande sex rum, tambur och kök, jämte trädgård, belägen omkring 1 kilometer från Sönderåkra järnvägsstation i en vacker och folkrik trakt i Södra Kalmar län, finnes att hyra antingen nu genast eller på hösten. Läkare, apotek och rikstelefon finns på platsen. Hyran billig. Särdeles passande bostad för en pensionerad tjänsteman. Reflekterande torde vända sig till Bruatorps gårdskontor adr. Sönderåkra.

Fräkenpomada är det enda absolut säkra medel att snabbt och utan obehag borttaga fräken, lefverfläckar och solbränna samt göra den fulaste hy vit och vacker.

Ofelbar verkan garanteras. Fräkenpomadan innehåller inga förlyn skadliga beståndsdelar. Många intyg och tacksambetsbref från hela Skandinavien. Pris 3 kr. pr burk. Expedieras emot postförskott eller efterkräf. **Tekniska General-Depöten Stockholm, 15 Riddaregatan 15.**

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Lärarinnekurs i matlagning och handarbete (fullständig lärarinnekurs i huslig ekonomi), börjar den 1 september. Anmälan till inträde göres före d. 1 juli. Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad och hälsolära och närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Anmälan före den 1 aug. Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård, börjar den 21 augusti. Anmälan före den 1 aug. Praktisk yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar den 21 augusti. Anmälan före den 1 aug. Ansökan till de Lärarinnekurser (endast för skolkök) som börja i januari 1907, insändes före den 1 november. Tryckt program gratis och franko på begäran. Inspektör: Professor O. Hammarsten. Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Hvad håller du på med, gumman min? — Ja, gissa det, du. — Det ser ut att blifva saft-kräm. Verkligt en vacker färg och jag som trodde att din saft var slut? — Öfvervunnet, min gubbe lille. När man har Lagermans Saft-kräm-pulver Tomten att tillgå, behöver man ingen saft och ändå skall du få den härligaste kräm du någonsin smakat.

Present — innan man köpt! Blif agent för **John Fröberg, Finspong**. Som present erhåller hvarje ny agent ett Skeddrag, om denna annons insändes. Illustr. priskur. gratis, ej franko.

Pärmar till **IDUN 1905** och föregående år tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med guldtryck ... 1: 50 Do, röda, bronstryck 1903 1: — Iduns Romanbibliotek, röda eller gröna 0: 50 Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 0: 50 Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns Expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

Tidaholms Fantasmöbler rikhalt. uryval i form. stil. Fullst. rums-möblemang utföras i alla olika variationer efter order. Mod. mönster. Begär prisuppgifter från Tidaholms Bruks Aktiebolag, Tidaholm. Försäljningsmagasin, Beridarebang. 27, Birger Jarlsq. 1, Stockholm.

VALBÄRGADÉ MÄNNISKOR, gör en välgärning och upptag min lilla »Curt» 3 1/2 år gammal som eget barn. Han är frisk och rar och i behof utaf ett godt hem, hvilket jag aldrig kan gifva honom. Svar snarast möjligt till »Fattig moder», Iduns exp.

Hur användes **LIEBIG'S KÖTTEXTRAKT?** 1/4—1/2 tesked häraf upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, fett- och limfri buljong genast erhålles. Till sätt salt, något sopffett, potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig kötsoppa har. Buljongens färg bör vara mörkgrul ej brun.

Drygare och mer ekonomiskt än kapslar och s. k. »flytande buljong».

Försäljes genom alla speceri- & delikatesshandlande.

Hårborttagaren. Befriar genast från misspdyndade hår eller skägg. Pris kr. 2.50 + porto pr ask.

Före begagnandet. Efter begagnandet.

Tekniska General-Depöten, Riddaregatan 15, Stockholm.

Slakteriaktiebolaget Östermalm. Allm. Telefon 70 84 — 6 TORSTENSGATAN — Rikstelefon 40 87. Filial Narvavägen 23, Riks o. Allm., och under sommaren i Furusund och Dalarö och rekommenderar sina prima kött-, fläsk- och Charkuterivaror uti ärade kunders benägna hägkomst.

GUBBENS TVÄTTPULVER är fritt från klor och andra frätande ämnen. Användes med fördel såväl till storbyk som småtvätt; rena, hvita, friskt luktande kläder erhålles. Pris 25 öre pr paket. **Holst & Co Tekn. Fabrik, Stockholm.** Patent. Hafremjöli.

Schweizerbroderier. Hvita broderade Remsor, Väfnader, Spetsar m. m. Absolut största uryval, billigaste priser. Rikt proforsortiment till lands-orten. Broderiaffären, 24 Kommandörsgatan, 1 tr. (Hörnet af Sibyllagatan).

Norsk Storsill. —extra fin— säljes å kr. 5.75 pr fjerding, per efterkräf. Forsells Viktualieaffär, Göteborg.

Alla! Alla! Alla! som rekvirera vår nya, 160 sid. stora, med ca 2.000 illustr. försedda katalog och insänder 30 öre till porto erhålla **alldeles gratis ett fickur** af äkta silfver, eller annan värdefull present efter eget val, vid första order från Nordens största efterkräfsaffär **Varumagasinet, Göteborg 2.**

TVÅ STÄDER.

Onus. Sken. Hålk. Ais. Burr. vast. Häst. Lack. Kamp. Må. en. Ur hvart och ett af ofvanstående ord - utom ett, där samma bokstaf bibel- lles - utbytes en sådan mot en ny ylik så att andra ord uppstå. De orttagna bokstafverna skola bilda nam- et på en svensk stad, och ersättnings- bokstafverna namnet på en annan sådan. Fix.

CHARAD.

Örr'n mitt andra i lunden härjat
En mitt första sin skörd har bärgat
I den kommande vintertiden,
Ej mitt hela på skyn nam ser.
L-11-1.

LÖSNINGAR

ILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 27.
OMKASTNINGSGATAN: Fredrik
en Store, Karl den femtonde:
Instrumentmakare, 2) Detlof, 3) Natt-
arsungdom, 4) Skvallerkaktighet, 5)

Operation, 6) Enkeltjusare, 7) Reseun-
derstöd, 8) Eldsprutande, 9) Traska-
patrullo, 10) Fångkrok, 11) Efter-
sommar, 12) Repslagarebana, 13) Rag-
vald, 14) Korstågen, 15) Damparasoll.

FYRKANTGÅTAN:

n e k a
e n a s
k a s k
a s k a

MOSAIKEN:

Table with 10 columns and 10 rows of letters forming words like 'Bonden', 'Eckstain', 'Rydqvist', 'Goncour', 'Feuille', 'Auerbach', 'Lindblad', 'Kullberg'.

SPRINGAREGÅTAN:

DU hemmets jord, där jag som liten
lekte,

Din blotta åsyn gör min känsla varm.
Här var det modershänder ömt mig
smekte,

Här blef jag lyft uppå min faders arm.
Här är den fläcken, där jag först såg
ljuset,

Och där jag nötte mina barnaskor.
Än står det kvar, det gamla, kära huset,
Med många minnen ifrån far och mor.)
(Ur »Hemtrakten» af P. J. Rosenius.)

CHARADEN: Späd-gris.
TREKANTEN: Invalid, njuren, vür-
ma, arme, Lea, in, d.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å
denna afdelning erhålla fria läkarråd.
Förfrågningar insändas till redaktionen med
påkärligt till »Till Iduns läkare».

Harriet. Se svar till La Mère 1)
i n: r 8.
Ketty. Vid så gammal förälskelse
är troligen ingen förbättring att vänta.
Elektrisk behandling kan ni emellertid
erhålla hos närmaste läkare eller i alla
händelser på närmaste lasarett.
Manna. Denna kur känna vi icke.
Öfver hufvud taget finnas inga säkra bo-
temedel utom i enstaka fall operativ
behandling.

Reader of Idun. 1) Kallvatten-
kur gör ofta god verkan. 2) Doktor Møl-
lers adress är Norrlandsgatan 13, Stock-
holm. 3) Alldeles säkert icke.
E. H. Applioera morgon och afton
en salva af 1 gram ichtyol, 1 gram
hvitt precipitat, 10 gram vasi-
lin och 10 gram lanolin. Instoppa
därefter renad bomull. Tvåtvättning
hvarannan dag strax före salvapplikatio-
nen.
D: r — d.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:
E. S. Nej.
E. M. Måste tacksamt afböja.
Jean. Edert stormpoem var ju en
fullständig cyklon. I fall ni till äf-
ventyrs ämnar lyckliggöra oss med flere
dylika urladdningar, bedja vi att på
förhand bli varskodda genom Meteorolo-
giska anstalten.
Per-Erik. I en diktares hand
skulle helt visst något kunna göras af
det där motivet. Ni har ej förmått
det.
Sascha. Vet ni hvad! Fortsätt att
plaska med edra små hvita fötter,
i den täcka insjön, beskuggad af gran
och björk — men låt bläck och penna
vara i fred.
Sordin. Kan ej användas.
Carl B—r. Ett förträffligt papper

AKTIEBOLAGET
STOCKHOLMS DISKONTOBANK

Hufvudkontor STOCKHOLM, Regeringsgatan 8.
Filiakontor: Hötorget 8 och Oden-
gatan 55. Afdelningskontor i Norrtelje.

Emottager penningar å
alla vanliga inlånings-
räkningar till högsta gäl-
lande ränta.
Hemsparbössor afgiftsfritt.

och en vacker piktur. Men det är ej
med sådana hjälpmedel man når Par-
nassen.
G—n. Synnerligen skral poesi.
Agda. Afböjes i brist på utrymme.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
»Familjemedlem», 3 kr. pr gång.
Likvid i postanvisning.
»T. H.», Grenna. 2:80 pr gång.
Likvid i postanvisning.
»Lisa», Odeshög. 2:40 pr gång.
Likvid i postanvisning.
»C—s.», Lund. 3:40 pr gång. Likvid
i postanvisning.
»1906», Götunda. 2:40 pr gång.
Likvid i postanvisning.

Sundsvalls
Enskilda Bank
22 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta — 4 proc.
Uthyr Kassafack,
ärskyra från 15 kr.

Kassörskeplatsen
id hushållningssällskapets slöjdma-
gi i Kalmar är ledig att tillträda den 1
sept. 1906. Ansökningar med betyg,
stografi och referenser bör insändas
öre den 20 juli till Föreståndarinnan
ru Oda Berg. Adr. Industriutställnin-
en, Norrköping.

Kokerska
är plats i ung civilmilitär familj i
vad såsom hushållerska. Särskild vikt
lägges vid förmågan att på ett själfständigt
och sparsamt sätt kunna omhän-
derha hushållet. Tillfälle till kortare
eller längre ledighet sommardag beres.
Lön 200 kr. Svar till »Vänligt
emötande», Smålandsposten Växjö.

PLATSSÖKANDE
ÄRARINNA, undervisningsvan och
präktkunnig önskar plats. Goda rek.
var till »22 år», Gumælii Annonbyrå,
Falnö.

Guvernans
undervisningsvan, musikalisk, önskar
plats. Utmärkta ref. Svar till »Treflig
rakt» Halmstad p. r.

UNG, musikalisk flicka, som genom-
gått åttaklassigt läroverk, önskar till
östen plats som sällskap åt en äldre,
änlig dam. Svar emotes med tack-
amhet till »Hösten 1906», Iduns exp.
v. b.

LDAD flicka, som varit kontorist,
en sedermera egen sig åt barna-
ård, önskar plats till hösten för att
ärda litet barn. Goda rek. finnes. Svar
till »A. M.», Stationsgat. 10, Norr-
köping.

N huslig och snäll flicka önskar plats
god familj, att vara husmodern be-
gåplig. Svar till »Majken», Carlsborg
p. r.

UNG flicka önskar plats i godt hem
r att mot fritt vivre lära hushållet.
var till »20 år», Iduns exp. f. v. b.

Slöjdlärlarinna,
om nyligen genomgått Hulda Lundins
öjdkurs, klädsömnadskurs och Hand-
betets Vänners lärarinnekurs söker
plats. Svar till S. Norén, Vadstena.

4-ÅRIG FLICKA, kunnig i engelska
pråket, önskar som sällskap och hjälp
följa äldre dam på resor. Svar till
na Eriksson, Kvarngårdesgatan 20
», Eskilstuna.

större hem på landet önskas plats
utan lön — af ung, praktisk skånska
var till »Arbetsam», Arboga Tidn. exp.
»boga».

Väflärlarinna.
20-årig bättre flicka, som genomgått
andarbetets Vänners såväl praktiska
m teoretiska kurs, önskar plats som
flärlarinna. Svar till »Skicklig», Iduns
p. r.

OS äldre, ensam dam, önskar medel-
ders flicka. af god familj, plats som
älp och sällskap. Kunnig i matlag-
ing. Goda rek. Svar till »Stilla hem»
ider adress S. Gumælii Annonbyrå,
Stockholm, inom 14 dagar.

BILDAD 26-årig flicka, pålitlig och
ordentlig, söker plats såsom barnfrö-
ken, hjälp och sällskap i bättre fam-
ilj, häst i Stockholmstrakten. Kunnig
i finare handarbeten, konstväfnad samt
linnesömnad, äfven något van vid sjuk-
vård. Lön önskas. Svar till »Familje-
medlem 1906», Iduns exp.

Ung bättre flicka,
barnkär och pålitlig, önskar nu genast
eller till hösten plats i familj för att
deltaga i husliga sysslor. Äger god
handstil samt är skicklig i finare hand-
arbeten. Svar till »H. S. N.», Ljungby
p. r.

19-ÅRS flicka önskar plats i bättre fam-
ilj för att mera utbildas i det husliga.
Lön efter förtjänst. Svar till »Häls
på landet», Iduns exp., Stockholm.

EN ung, bättre och anspråkslös flicka,
önskar mot fritt vivre plats i präst-
gård eller å större herregård för att
vinna utbildning i hushållsöromål. Nä-
got kunnig i matlagning och sömnad.
Svar till »23-åring», Iduns exp.

UNG, barnlös änka med förmåga att
göra ett hem trefligt, önskar plats som
husföreståndarinna hos änkan eller
respektabel ungherre. Obs! De bästa
referenser kunna uppgrivas. Svar till
inlämnas under adress »Ordning 1906»,
Sv. Telegrambyrå, Malmö.

SOM hjälp och sällskap åt en äldre dam,
önskar medelålders fruntimmer af god
familj samt med glad och jämnt lynne
plats. Är kunnig i skötsen af ett
hem. Svar märkt »Omvärdnad» under
adress S. Gumælii Annonbyrå, Stock-
holm.

GODA hushålls- och barnfröknar, lära-
rinnor m. m. till familjer finnes an-
mälda å Inack. Byrån, Norrköping.
Rikstel. kl. 11—1 9 16, öfriga tider 448.

GUVERNANTPLATS önskas instun-
dande höst häst i stad af student-
ska, som denna vår aflagt mogenhets-
examen med höga betyg i språk och
som ett år vistats i Tyskland. Referen-
ser: rektorin vid Enskilda läroverket
och Privatgymnasiet i Uppsala fil. d. r.
J. Liljeblad adr. Ljurgarn, Götland.
Svar emotes under adress fabrikör Hj.
Söderberg, Uppsala.

FRANSYSKA af god familj, önskar
till hösten plats i bildadt hem. Bästa
ref. Svar till »Franska», Iduns exp.

SJUKSKÖTERSKA önskar få vistas
i vacker trakt på landet som hjälp
och sällskap. Inga lönepretentioner. Svar
märkt »Sällskap», Helsingborg p. r.

Sjuksköterska
önskar såsom sällskap, hjälp och massös
medfölja äldre herre eller dam till
västkusten. Svar under adress »A. P.»,
Praktiska skolan, Karlskoga.

Förlofvad flicka
önskar plats i bättre familj för att
lära sig ett hems skötande. Svar emotes
snarast till »21-åring», Piteå p. r.

SKICKLIG massös och gymnast önskar
gifva massage hos familj. Bästa ref.
Har vistats vid utländsk badort. Svar
till »25 år», Söderala.

PLATS önskar lärarinna, undervisnings-
van i skolämnen, språk, musik, godt
lynne. Svar »Barnvän» under adr. S.
Gumælii Annonbyrå, Stockholm.

UNG bättre flicka, önskar till hösten
komma i treflig familj på landet, häst
större herrgård eller bruk, att hjälpa
till med förekom. göromål. Kunnig i
sömnad. Svar »Gladlynt 20 år», Upp-
sala p. r.

ANSTÄLLNING i skola önskas af in-
född, examinerad lärarinna i tyska, som
tillika beherskar engelska språket. Svar
till Fräulein Katharina Griesbach, adr.
Ingeniör Lagergrén, Christianstad.

EN gymnast önskar plats i familj eller
få medfölja till badort. Svar till »Små
pretentioner», Iduns exp.

JUNGE DEUTSCHE sucht Stellung in
gebildeter Familie. Ref. gfl. Off. zu
senden an A. Kristermann, Seffle. Hrn
D: r Lindegrén.

Renskrifning
utföres korrekt och väl af därvid van
person. Svar till »Renskrifning», Iduns
exp.

Uti ett godt hem
önskas inackordering för en 13-års
flicka, där undervisning samtidigt kan
erhållas i 5:te klassens kurs för ele-
mentarläroverken äfvensom i musik,
häst af lärarinna, utbildad hos Richard
Anderson. Det önskas en god, kärleks-
full men fast ledning. Svar till »Godt
hem», Sv. Telegrambyråns Annonafd.
Stockholm.

I kyrkoherdefamilj
mottages ett barn till god undervisning
och uppfostran tillsammans med 11-
årig dotter. »E. E.», Hjortsberga p. r
2 SKOLFLOCKOR kunna få god in-
ackordering med tillgång till godt
piano. Läget nära Kungsholmstorg.
Svar märkt »Höstterminen 1906», Tid-
ningskontoret, Gustaf Adolfs torg.

Skolinackordering.
Två skolgossar, gärna helt små, få
delas rum och hem från 1 okt. där
moderlig kärlek och ömhet kan på-
räknas. Bostad nära Beskowska och
realskolorna. Eva Palm f. Ramsay. Adr.
till 20 ang. Visingsö.

Skolor
mottages i höst till inackordering hos
äldre lärarinna. Hjälps med läxläs.
kan erhållas. Adr. »S. H.», Tulegatan
25, Stockholm.

INACKORDERING i trefligt pensionat
beläget vid skog och sjö i Söderman-
lad eller Östergötland önskas i aug. Om-
gående svar till »Skånskan», Iduns exp.
f. v. b.

UNG dam söker inackordering i god
familj eller mindre pensionat, där ung-
dom finnes. Tillfälle till salta bad
önskas. Svar med prisuppgift till »G.
R.», Karlskrona p. r.

Till läs- och lekkamrat
åt egen 11-årig dotter mottages en
frisk, snäll och väluppfostrad flicka.
Närmare underrättelser lämnas af Ma-
jorskan Sandberg, Jonsö, Horred station.

Å Konvalescent- och Hvilohemmet
i Strengnäs
erhålls inackordering för nervösa och
klena personer till moderat pris. Godt
bord, samt god vård. Exam. sjuk-
sköterska. Vidare upplysningar läm-
nar Emma Eriksons Konvalescenthem,
Strengnäs. Allm. telef. 269.

»På landet»
En ung man önskar hel inackorde-
ring under 1½ å 2 månader i trakt
med hög luft samt barrskog, häst
invid sjö. Svar med pris pr månad torde
sändas genast under adress Julius Sjö-
gren, Öfre Slussgatan, Stockholm.

55-ÅRIG ANKEFRU önskar inackorde-
ring i kristligt sinnadt hem på landet
eller prästgård. Häst i Södermanland,
annars ej för långt fr. Stockholm. Kun-
nig i språk och musik; vill gärna mot
något reduceradt pris undervisa i detta,
eller vara som sällskap och hjälpa till
med praktiskt arbete. Svar till »C.
G.», Iduns exp. f. v. b.

Messaline-
Radium-
Louisine-
Taft-
Randigt
Rutigt
Sidenfabrik. HENNEBERG, ZÜRICH (K. o. K. Hoflev.)

Inackordering
erbjudes några bättre damer från 1
sept. å egendomen Kvarnarp, natur-
skönt belägen vid skog och sjö, 2
km. från Eksjö. Vidare meddelar fru
Key-Aberg, Eksjö.

Inackordering.
kan till hösten erhållas för en snäll,
frisk och väluppfostrad 10-årig flicka,
hos god familj boende vid större bruk
invid järnvägsstation. Undervisning till-
sammans med egen jämnårig dotter.
God omvärdnad utlovas. Svar jämte
referenser sändas till »M. G.», Gusum.

TVÅ skolflickor erhålla inackordering
till hösten i familj i Stockholm, Öster-
malm. 75 kr. pr månad. Närmare skrift-
ligen. Adr. under sommaren »H. O.»,
Granlid, Nynäshamn.

KAMRAT. Till kamrat åt egen 12-årig
dotter önskas en frisk, snäll och väl-
uppfostrad jämnårig flicka, som skall
ägnas den ömaste moderliga omvård-
nad och tillsyn. Undervisning lämnas
af skicklig lärarinna i svenska ämnen,
språk, musik och handarbeten.
Svar innan den 15 juli till »Jäg-
mästare, Dalarna», under adress S. Gu-
mælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

Tvenne något äldre damer,
villiga att delta rum, mottagas i in-
ackordering i stilla hem på landet. Svar
till »Herregård», Annonkontoret Svea,
Norrköping.

Töchter-Pensionat und Frauen-Industrie-Schule
Dresden A, Eliasplatz 4 I II.
Gedigen utbildning i vetenskaper,
språk, målning, hand- och lyxarbeten.
Prospekt genom föreståndarinnorna. Ref.
Fru Nelsson, Nytorngatan 15, Stock-
holm.

TILL moderat pris emottages perso-
ner som önska hvila och luftombyte
i inackordering på längre eller kortare
tid. Referenser på begäran. Närmare
upplysningar lämnas af Mina Setter-
gren, sjuksköterska adr. Allarp Skåra-
lid, Skåne.

Westbergs Pensionat
Marstrand.
Rikstelefon 28.

Alsback
rekreationsort vid Gullmarsfjorden (1
mil fr. Lysekil) rekommenderas. Vid-
are genom Olga Dahl, Lysekil.

Bröstsjuka.
Tolarps pensionat rekommenderas.
Högt beläget å småländska höglan-
det. Begär prospekt. Postadr.: Tenhult.

Siden
i alla
prislägen;
franko och
tullfritt
till hemmet.
Pröfver omgående.

Sturepensionatet,
(inneh. Fru H. Rehnberg), Biblioteks-
g. 12, Stockholm, rek. såsom förstklassigt
och centralt.

HOTELL PRIMAVERA,
Via Veneto, Rom.
Innehafvare: Castelli & Atzel.
1:sta kl. Familjehotell, beläget
midt emot Drottning Magueritas
Residens och Svenska Ambassad-
hotellet.
OBS! Svenska tidningar.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgivande, magstärkande vin,
afsedt för konvalescenter och svaga
personer i allmänhet. Rekomen-
deradt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & Co,
Stockholm, 32 Regeringsgatan.

Wirserums
Eckmöbler
Stockholm, Birgerjarlgatan 22.
Göteborg, Victorlagatan 5.
Eller direkt från
EKELUNDS SNICKERIFABRIKS A.-B.,
WIRSERUM.

Filip Holmqvists
Handelsinstitut
Norra Allégat. 7, Göteborg.
FRÄMSTA OCH STÖRSTA
ENSKILDA HANDELSLÄ-
ROVERKET I LANDETS
FRÄMSTA HANDELSSTAD

22:a arbetsårets hösttermin begynner
den 16 augusti och vårtermin d. 15 jan.
16 lärare; för språk äfven uttänningar.
Institutet tillhandtagat köpmän gratis
vid behof af kontorister. Eleganta, med
modernaste hygieniska anordningar
försedda undervisningslokaler (11 rum)
i Institutets egen byggnad. 1905—06 310
elever. Holmqvists skrifmetod är lan-
dets mest spridda och af staten antagen
som normalmetod. Begär program.
Bokförings- och revisionsbyrå
Filip Holmqvist,
Öfverlärare vid Tekniska skolan i Stockholm,
lärare vid Chalmerska institutet,
ledamot af Sv. Revisorsamfundet.

Aldrig förr erbjudna priser på vybref-
kort! 100 vy- o. genrefkort i färigrtryck
kosta kr. 1 30; vid köp erhålls gratis 50 bref-
kort i färigrtryck. 200 vy- o. genrefkort
i färigrtryck kosta kr. 3.60; vid köp lämnas
100 brefkort i färigrtryck gratis. Insänd et-
dera beloppet till John Fröberg, Finspong.
På korten förtjänas lätt 5 kr. pr pag!

D:r Kleens
 (ett-åriga) kurs för damer i
Massage och Sjukgymnastik
 börjar måndagen den 1 okt. kl. 11 f.m.
 No 15 Klara södra Kyrkogata, 2 tr. upp.
 OBS! Prospekt begäres helst under
 adress Saltsjöbaden.

D:r med. Leo Klemperer.
 Karlsbad (Böhmen). Parkstrasse hus
 »Wettin». Mottagningstid kl. 7-9, 3-5

Tandläk. Elias Widfond,
 25 Regeringsgatan 25,
 insätter artificiella tänder. Plomb. med guld,
 amalgam o. emalj. A. t. 10267. Moderata priser.

Den djupa och varaktiga glansen å
 koppar och mässing erhålles
 endast då man vid putsning använder

Cypro-
lin puts-
lin pomada;

finnes i 10- o. 26-öres askar, i 1/1 o. 1/2
 kg. burkar.

Holst & C:o Tekn. Fabrik,
STOCKHOLM.

Torrmjök
 från
Martin Ekenbergs A -B.,
 Birger Jarls gatan 93, Stockholm.
 Rikstel. 68 93. Allm. Tel. 68 42.

Torrmjök:
 är verklig mjök i torr form utan
 några tillsatser, innehåller skum-
 mjölkens alla värdefulla bestånds-
 delar. Vid mjölkens intorkning
 borttages endast vattnet.

Torrmjök:
 håller sig oförändrad, då densamma
 förvaras å torr, fuktfri plats.
 Begär bruksanvisning. Finnes hos
 alla välförsedda specierhandlande.

Sandaler!
 P. Gust. Petterssons, Drottningg. 52,
 Stockholm, Sandaler, äro de bästa i
 handeln förekommande såväl till form
 som kvalitet. Anvisning för mättag-
 ning: Ställ foten på ett papper och rita
 med en penna omkring densamma och
 insänd denna ritning, så kan passande
 storlek utprovvas. Pris: Herr 7 kr. par. Et.
 Dam 6 kr. par. Barn från 3 till 5.50.

Franska Parfymmagasinet
 Drottninggatan 21
 Största specialaffär för parfym, två-
 lar m. m.
 OBS! Utmärkta medel för hyns för-
 skönande.

På C. W. K. Gleerups i Lund för-
 lög har utgifvits
Sånglekar
 utg. af Kristina Nilsson, Augusta
 Ljungström och Preben Nodermann.
 1:a saml.
 30 melodier och 17 fotografier.
 2:a saml.
 35 melodier och 11 fotografier.
 3:e saml.
 35 melodier och 11 fotografier.
 Pris för hvarje saml. i mjukt
 klotband 1 kr.
 »Arbetet rekommenderas till
 bruk både i skola och hem.»
 (Sv. Läraretidning.)
 »Vi rekommendera arbetet till
 flitig användning i olika slag af
 skolor.»
 (Folkskolans Vän.)
 »Ingen hittills utgifven anvisning
 å lekar kan bättre passa sig för
 våra skolor, och fyller ett länge
 känt behov.»
 (Tidn. f. lärarinnor.)

Ärade fruar!
 Verkligt helfet, lagrad ost af egen
 tillverkning, 4 till 10 kgs vikt säljes
 å 1.45 pr kg., mot efterkräf från Kyrk-
 ängens Mejeri, Elgarås.

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.
 Enkla och dekorativa kakel-
 ugnar i modern smakrikning.
 Ill. priskurant på begäran.

Vackra Grafvårdar
 af den vackra, hårda och hållbara svarta Skanums-gra-
 niten, tillverkas ovillkorligen billigast hos granitägaren
EDVARD STEINERS Stenhuggeri och Mek. Sliperi
 i Kristinehamn.
 Enhvar kan hänvända sig direkt dit.
 Priskurant fås mot 2 porton.

Leverantörer
 till
 H. Majestät Konungen
 af
 England.

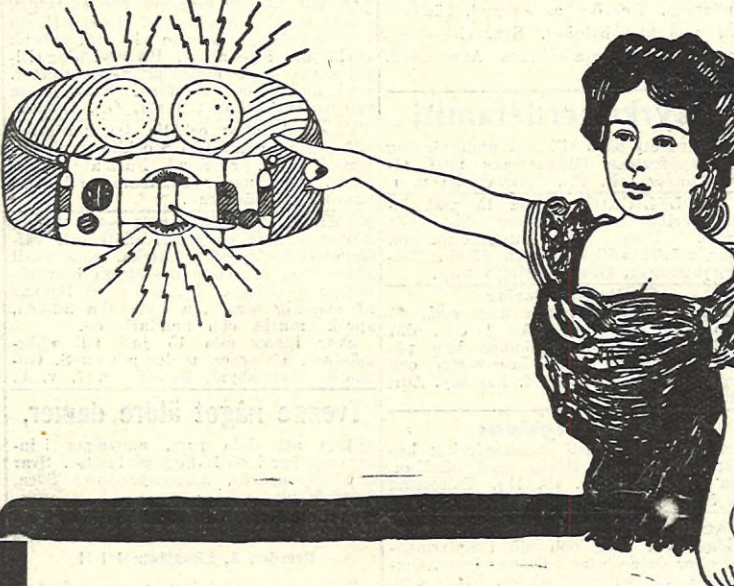
**LEA &
 PERRINS'
 SÅS**

är den ursprungliga och äkta Worcestershire
 och är tillagad efter originalreceptet. Rekvir-
 era och yrka på att endast få LEA & PERRINS'
 Sas, den är oöfverträfflig till fisk, kött, vildt,
 säser eller soppor.

Varnas för dåliga efterapningar.

Säljes en gros hos fabrikerna Worcester;
 Crosse & Blackwell, Limited, London,
 samt hos öfriga exporthus.

Stockholms Husmodersskola.
 Artillerigatan 8 I, Sthlm. Prospekt på begäran.

**Den nyaste uppfinningen å
 elektricitetens område**

är ett Torr Cell Kroppsbatteri, som alltid är laddadt, alltid färdigt att användas. Nackdelarna ho: förut
 existerande appliceringsapparater hafva varit svårigheterna med deras la: dning. De måste blötas i
 någon lösning såsom ättika eller syra, och strömmen, som på detta sätt åstadkoms, var af kort varak-
 tighet och mycket mild; ofta för mild för att göra någon nytta. »Ajax» Torr-Cell alstrar en kraftig och
 konstant ström, som står under användarens fullständiga kontroll, så att icke den ringaste olägenhet
 vid användningen förefinnes.
 Hvar och en, som lider af svag rygg, nervositet, nedsatt lifskraft, varicocele, reumatism, rygg-
 skott, förslamning, fallandesot, mag-, lever-, njur- eller liknande åkommor, bör tillskrifva oss genast.
 Om Ni förut aldrig försökt elektricitet, borde Ni genast göra så.

Bok gratis: Om Ni icke har tillfälle att besöka oss skulle Ni i alla fall tillåta oss att
 öfversända vår bok. Vi hafva äfven en bok endast för män. Båda sän-
 das gratis och franko.

Svenska Elektriska Institutet (Afdeln. 15).
 Regeringsgatan 9, Stockholm.
 Allm. Telefon 76 48. [Riks-Telefon 89 03.

Fru Stina Rodenstams slöjd- o. hushållsskola, Hudiksvall
 Husmoderskurs: matlagn. (enkl. o. fin.), konstväfv., kläds., läderplastik, all
 fin. handarb. m. m. Lärarinnekurs i huslig ekonomi o. slöjd. Kurs. börja:
 aug. Prospekt på begäran.

Ärade fruar!
Bröderna Kesslers
Charkuteri & Köttkonservfabriker, Stockholm,
 rekommendera sina prisbelönta tillverkningar. Särskildt framhållas: Kok
 rökt »Sveaskinka», Salt kokt Oxkött och Oxtunga i gelé, Frankfurter- och De
 likatesswurst, »Corned Beef» märket »Svea», Prinskorf, Ungersk Goulasch
 Kalopps, Buljong m. m. Allt i hermetiskt tillslutna burkar. Hållbarhet gs
 ranteras. Priskurant sändes på begäran. Endast egna fabriker.
 Kontrollant: Adjunkten vid Kungl. Veterinärinstitutet H. Stålfors.
 För ärade kunder och intresserade står fabriken under arbetstiden öppen
 Allm. Tel. 836. Fabrik: NORRTULLSGATAN 71. Rikstel. 54 64.
 Allm. Tel. 110 03. Minutaffär: NORRLANDSGAT. 15. Rikstel. 28 51.
 OBS! Våra fabriksmärken Oxhufvudet i en ekrans och Sveabilden.

4 Kronor och mera pr dag.
 Hemarbet-Stickmaskin-Sällskapet. Personer sökas, så-
 väl män som kvinnor att sticka på våra maskiner. En-
 kelt och lätt arbete hemma under hela året. Förnu-
 skaper ej nödvändiga. Afstånd af ingen betydelse. Vi
 köpa arbetet.
Th. Swahn & C:o Malmö, Östra Kajgatan 5.
 Ombud för Stockholm: Fröken Signe Sjögren, Birkagatan 18,
 Rikst. 97 51.

**Tjäders
 Insektpulver,**
 bästa medel mot flugor,
 myg och ohyra.
Tjäders Fröhandel,
 1 Stora Nygatan, 7 Oxtorgsgatan

**Aktiebolaget
 Göteborgs Bank**
 f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
 12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

**Aktiebolaget
 Stockholms Diskontobanks
 Notariatafdelning,
 Regeringsgatan 8,**
 ombesörjer köp och försäljning
 af **aktier, obligationer** och
andra värdepapper,
 upprättar och granskar alla slag
 af **rättsliga handlingar,**
 verkställer boutredningar.
 emottager **öppna och slutna
 deposita,**
 uthyr **förvaringsfack** från
 15 kr. för år.

**Handväfda
 Linneväfnader.**
 Duktyger, handdukar, lakansläft,
 oasdukar m. m., köpas bäst och billi-
 gast från Kungäters Linneväfveri,
 Kungäters. Katalog och prover gratis
 och franko.

**Joko! Hvad skall jag
 använda till min
 stortvätt?**

**Chromol
 såpan
 är
 bäst!**